

TWENOT

TWEEDE
NEDERLANDSE
ORGANISATIE VAN
TANKHOBBYISTEN

DE TANK

136

FEBRUARI
1999

In dit nummer:

Shermans van de
6e US Armored
Division (1)
Kfz. Nachtmarsch-
gerät
Kommando-
wagen (s.Sp.)
Het bouwen van
een M123
trekker

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van TWENOT, de "Tweede Nederlandse Organisatie van Tankhobbyisten".

Internet : <http://members.xoom.com/TWENOT/>
e-mail :

ISSN: 1382-8991

BESTUUR:

Voorzitter : **Johan Groen**
Vice-voorzitter : **Joop v.d. Weerden**
Secretaris +
Speciale activiteiten : **Marc Tempels**
Penningmeester : **Kees Blijleven**
Externe contacten : **Jan Frankema**

REGIOCOÖRDINATOREN

Noord-west Nederland:
Jan van Veen, Haarlem,
Noord-oost Nederland:
Bas Karman, Meppen,
Midden Nederland:
Marcel von Hobe, Deventer,
Zuid-west Nederland:
Rob Plas, Halsteren,
Zuid-oost Nederland:
Marc van Etten, Loon op Zand,

REDACTIE

Jan van Veen

SECRETARIAAT:

of
Postbus 357
8000 AJ ZWOLLE

LIDMAATSCHAP:

t/m 18 jr f. 20,-
> 18 jr f. 25,-
buitenland f. 35,-
of EURO 17,50
per kalenderjaar
Postbank 3026112
tnv. TWENOT, Heiloo

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van de vereniging TWENOT. Zij wordt aan alle leden gratis toegezonden. In de rubriek VRAAG & AANBOD kunnen leden niet-commerciële advertenties plaatsen.

Copy voor DE TANK moet uiterlijk de vijftiende van iedere oneven maand bij de redactie zijn. Bij aanlevering van copy op discette: Word 6.0

HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVERNEMEN VAN ARTIKELEN EN/OF AFBEELDINGEN IS TOEGESTAAN NA (SCHRIFTELIJKE) TOESTEMMING VAN DE REDACTIE.

VERENIGINGSNIEUWS

In deze eerste **TANK** van 1999 willen we graag beginnen met iedereen (alsnog) een gelukkig en voorspoedig jaar toe te wensen, met uiteraard veel hobbyplezier.! Wie weet komt het model waar u al zo lang op hoopt, nu eindelijk in de vorm van een fraaie bouwdoos beschikbaar.

We moeten nog even geduld hebben, maar, als de bouwdoosfabrikanten over een paar weken hun plannen voor dit jaar bekend maken, zullen ongetwijfeld weer enkele leemtes in verzamelingen kunnen worden opgevuld.

De **TWENOT** activiteiten zullen er ongeveer hetzelfde uitzien als in het vorige jaar. De eerste en derde ledenbijeenkomst vinden plaats in het **Cavaleriemuseum** in Amersfoort, voor de tweede bijeenkomst begeven we ons naar het oosten van Noord-Brabant, waar we welkom zijn in het **Oorlogs- en Verzetsmuseum** in Overloon. In de juni **TANK** zult u hier meer over lezen.

Om u in dergelijke gevallen bij de toegang tot deze musea als **TWENOT** lid te kunnen identificeren, heeft het bestuur besloten een lidmaatschapskaart in te voeren. Op bladzijde drie van deze **TANK** treft u uw exemplaar aan. Het is een neutraal plastic kaartje geworden in credit card formaat en dus makkelijk op te bergen. Om administratieve redenen is gekozen voor een kaart die niet is gepersonaliseerd en waarop geen jaartal is vermeld. De kaart wordt eenmalig kosteloos verstrekt. Als u hem kwijt bent, kunt u bij de penningmeester een nieuwe aanvragen, waarvoor u dan f 7,50 moet betalen.

Onze belangrijkste uiting blijft **DE TANK**, waarin dankzij de inbreng van vele leden iedere keer weer een gevarieerd aanbod aan hobbywetenswaardigheden kan worden gedaan. De redactie hoopt ook in 1999 weer vele bijdragen te mogen ontvangen. Een gebied dat wat dat betreft een beetje achter blijft is dat van de Duitse tanks en andere voertuigen. In de modelbouw gaat hier waarschijnlijk meer dan de helft van de aandacht naar uit, in de aangeboden kopij kan het toch wel als achtergebleven gebied worden aangemerkt. Zouden de Duits-bouwers hier in 1999 eens verandering in willen brengen?

Foto's omslag:

Boven: een Panzer IV Ausf.F2 tijdens op opmars naar Stalingrad (Bundesarchiv via Militaria).

Grote foto: een puntgave Raupenschlepper 'Ost' (AFVG2)

AGENDA

20 + 21 februari	: 7e Modelbouwbeurs in de Zeelandhallen in Goes
20 februari	: Regio Midden: bijeenkomst in Museum 't Schildershuis, Driebergen
6 maart	: regiobijeenkomst regio Zuid-West, Rob Plas, Halsteren
13 maart	: Flanders Contest (IPMS), Hoboken, Antwerpen
27 maart	: 1e Ledenbijeenkomst, Cavalieriemuseum, Amersfoort
21 t/m 25 april	: InterModellbau'99, Dortmund (D)
19 juni	: 2e Ledenbijeenkomst, Oorlogs- en Verzetsmuseum, Overloon
3 juli	: Open Dag Kon. Luchtmacht, Vliegbasis Volkel
9, 10 en 11 juli	: Vlootdagen, Den Helder
2 oktober	: 3e Ledenbijeenkomst, Cavalieriemuseum Amersfoort

De eerste ledenbijeenkomst van dit jaar vindt op **27 maart a.s.** plaats in het **Cavalieriemuseum** in de Bernhardkazerne in Amersfoort; inmiddels voor vele TWENOT leden een bekende stek.

U bent welkom vanaf ca. 10.30 uur, de bijeenkomst duurt tot ca. 16.00 uur. Er is gelegenheid voor koop en verkoop of voor het ruilen van bouwdozen en modellen, u kunt het museum bekijken, u kunt weer eens gezellig bijpraten met modelbouwvrienden die u al in geen maanden hebt gezien en niet te vergeten, u kunt de modellen bewonderen die iedereen heeft meegebracht.

Daaraan is echter één 'maar' verbonden: iedereen, en dus ook u, moet dan wel een paar modellen meenemen. Doe anderen een plezier en neem iets mee uit uw collectie om dat te laten zien. Modellen leveren gesprekstof op en vooral dát maakt een clubdag tot een gezellige hobbydag.

Tijdens het vergadergedeelte, rond 13.00 uur, moeten er twee nieuwe bestuursleden worden gekozen. Joop v.d. Weerden en Johan Groen hebben er weer een bestuurstermijn opzitten, maar ze stellen zich herkiesbaar.

Uiteraard kunnen andere leden zich ook verkiesbaar stellen. Volgens ons huishoudelijk reglement kun je je kandidaat stellen door dit vóór de vergadering schriftelijk aan het bestuur kenbaar te maken. De kandidaatstelling moet door ten minste tien leden worden ondersteund.

Hoe komt u bij het Cavalieriemuseum? Komende vanaf de snelweg de aanwijzingen 'dierentuin' volgen. Vlak voor de overweg scherp linksaf en u staat voor de kazernepoort. Toegang tot het kazerneterrein op vertoon van uw **TWENOT** lidmaatschapskaart.

Tot 27 maart a.s.!

BOUWEN VOOR HET CAVALERIEMUSEUM

Maanden gelden plaatste ik een oproep om voor het Museum Nederlandse Cavalerie modellen 1:35 te bouwen en daarop is een aantal reacties gekomen.

De bedoeling is dat alle pantservoertuigen die in dienst zijn geweest van de KL en KNIL Cavalerie worden gebouwd in schaal 1:35 Uiteraard allen voorzien van de juiste registratie, nummers en kentekens zoals gevoerd bij de Cavalerie. E.e.a. blijkt echter niet zo eenvoudig te zijn als het lijkt. Ik wil hieronder enkele zaken nader belichten.

Het kostenprobleem.

Uitgaande van de normale spuitgietsbouwdozen (Tamiya, Dragon, Italeri, etc.) worden de aanschafkosten vergoed. Voor 'zo uit de doos' krijgt de bouwer *f* 5,- voor lijm en verf. Bij ombouw wordt *f* 10,- boven de aanschafkosten vergoed.

Aangezien 'zelfbouw' meestal ook met een gedeelte bouwdoosspullen geschiedt, geldt ook hier aanschafkosten + *f* 10,-

Bij zeer ingewikkelde modellen kan altijd een aparte afspraak worden gemaakt, waarbij uitgegaan wordt van het feit dat er niet aan het museum wordt verdiend.

Afwerking in kleur.

De kleur van de voertuigen die vóór mei 1940 in dienst waren wordt het meest benaderd door Xtra Color nr. 402. Na mei 1945 kwamen grote aantallen Amerikaanse, Britse en Canadese voertuigen ter beschikking. Weet iemand of de Canadese voertuigen een van de Britse voertuigen afwijkende kleur hadden?

Daarna werd het 'legergroen 508' ingevoerd. Een zeer moeilijk te mengen bruingroene kleur. Molak LF1 klopte precies, maar is bijna nergens verkrijgbaar.

Het huidige driekleuren schema is weer wat eenvoudiger. Revell 9 voor 'zwart' en Revell 84 voor Lederbraun. Voor 'bronsgroen' is geen kant en klare verf beschikbaar. Humbrol 114 is iets te licht.

Opschriften e.d.

Er wordt een documentatiearchief opgericht. Het grootste probleem op dit moment is gebrek aan 'vrijwillige mankracht'. Maar er zijn foto's aanwezig.

Wat betreft de gele kentekenplaten geloof ik dat die het beste door een persoon zijn aan te maken met wijfletters en cijfers.

Ik zou willen voorstellen dat de bouwers hun model zo goed mogelijk afwerken in de basiskleur en dan met mij contact opnemen omtrent de afwerking en de opschriften.

Welke voertuigen vragen om een bouwer?

AMX13 Berging; Centurion ARV II; GMC Armoured 15 cwt truck; Leopard 1, 1V en 1 Berging; Leopard 2A4, 2A5 en 2 Berging; M113A1 Infanterie; M113C&V; M577A1 Cdo en M578 Berging; Sherman M4A1 VVSS, 75 mm; M4A4 75 mm, Universal Carrier, Windsor Carrier, YPR765 Infanterie, Commando, GWT en YPR806 Berging.

Er gaan geruchten dat er een model van de Staghound uitkomt. Verder zijn er nog onvoldoende gegevens beschikbaar over de Humber serie, t.w. de Humber Mk.I Scout Car, Humber Mk.II/III Lt. Reconnaissance Car, de Humber Mk.IV Armoured Car en de Fox Armoured Car. Wilt u eens in uw archief kijken?

In afwachting van aanmeldingen,

Frits Weisfelt

VRAAG & AANBOD

ROELOF LOUWES, [REDACTED]

(na 18.30

uur): 'Ik ben op zoek naar minimaal twee KV1's van ESCI, schaal 1:72. Ik heb de volgende modellen te ruilen:

- . van Heller twee maal een AMX13
- . van ESCI twee maal een Sd.Kfz.124 'Wespe'
- . van Revell/ESCI twee maal een LT35(t)

Tevens ben ik op zoek naar een GPA-jeep van AlBy in 1:72. Hiervoor kan ik eventueel met een Sd.Kfz.231 van AlBy (1:72) ruilen'.

ROB F. LANDSBERGEN, [REDACTED]

'Bij het schoonmaken van de hobbykamer kwam ik weer eens een paar doosjes tegen die ik niet meer kan gebruiken (andere specialisatie), dus misschien heeft iemand anders er nog iets aan. De kleine doosjes stel ik gratis ter beschikking, alleen voor de T62 vraag ik het bescheiden bedrag van f 15,- Wel geef ik er de

voorkeur aan dat de geïnteresseerden ze komen afhalen, want de verzendkosten en -moeite staan niet in verhouding tot de waarde.

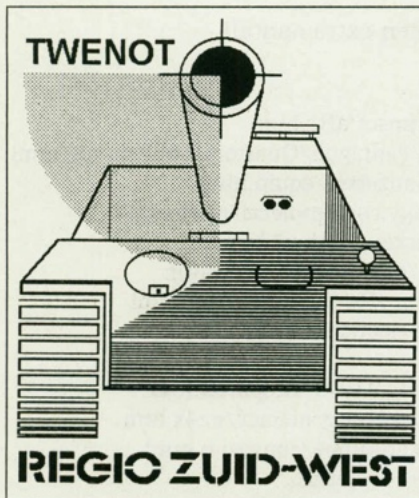
Het gaat om:

- . Tamiya US Gun & Mortar Team Set, US Infantry (West European Theatre), US Military Police Set;
- . Italeri US Truck Crew
- . Heller Weapons and Equipment
- . Azimut/Ironside Infanterie Karren/Mortar Set
- . Tamiya T62A (f 15,-)'

JAN VAN VEEN, [REDACTED]

heeft te koop (in één koop) verschillende boeken, prijs f 150,-

Boekenlijst wordt u toegezonden na ontvangst van een aan uzelf geadresseerde en gefrankeerde enveloppe.

7e Modelbouwbeurs in de Zeelandhallen in Goes!

Het is weer zo ver, de *zevende* editie van deze beurs vindt plaats in het weekend van **20 en 21 februari a.s.** Mocht je eens mee willen doen aan dit evenement, dan kun je je bij ondergetekende aanmelden. Ik hoop de oudgedienden ook weer te mogen begroeten, maar nieuwe gezichten zijn van harte welkom.

Tevens wil ik een **regiobijeenkomst** aankondigen en wel op **zaterdagavond 6 maart** bij mij thuis. De aanvangstijd is ca. 19.30 uur en ik zie wel wanneer de laatste gast weer vertrekt. Op deze avond kan ik het volgende aanbieden:

- een assortiment militaire bouwdozen met flinke korting, geleverd door Harskamp Modelbouw, Bergen op Zoom;
- kennismaken met modelbouw op Internet;
- een hapje en een drankje

Wil je dit meemaken? Meld je dan even aan bij mij zodat ik weet waarop ik kan rekenen. En vergeet niet om wat modellen mee te brengen!

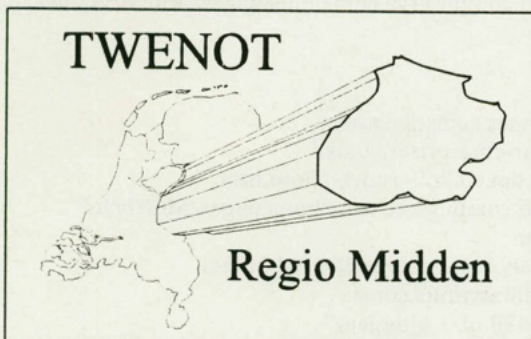
Heb je interesse om ook eens een regio-avond of -middag te organiseren? Bel mij dan a.u.b. even op!

Rob Plas, [REDACTED]

e-mail: [REDACTED]

regio homepage:

<http://people.zeelandnet.nl/robplas>

Mede namens regiocoördinator Marcel von Hobe nodig ik u uit voor een regiobijeenkomst in Driebergen, op **zaterdag 20 februari a.s., van 13.30 tot ±16.30 uur.**

We houden de bijeenkomst in **Museum 't Schildershuis**, Van Rijckevorselstraat 2 in Driebergen. Er moet natuurlijk iets zijn om over te praten, neem dus a.u.b. een paar modellen mee!

Graag van te voren een telefoontje, zodat ik weet voor hoeveel koffie ik moet zorgen.

Tot ziens in Driebergen!

Johan Groen

[REDACTED]
(na 19.00 uur)

Het aantal sites neemt 'verontrustend' toe! Daarom deze keer maar eens een extra aantal!

VOERTUIGEN

Russian / FSU Armored Fighting Vehicles
Von Reitsch Homepage
Equipment
Army Technology- Merkava- Main Battle Tank
Merkava Tank Characteristics
Armour in Focus; Links
Hevy Duty's Armor Page
Leopard 1 and 2 Tank Inventories & Variants
World Wide
Leopard 2
Model Tank Gallery
Panzergruppe. Tanques Alemanes
WW II Tanks destroyer Society
Land Forces
Tank and Artillery Info
American Tanks
American Armour

Military Pics
Recognition result of M60 Tanks
History of Development of the Halftrack
Leopard2 - KWS pictures

1941 Ford 4x4 Marmon Harrington Conversion
Jagdpanther's Tank Page
Jagdpanzer

Jagdpanzer 38 HETZER
M4 Sherman medium Battle Tank
Panzer Panther (Sd.Kfz.171), Technische
Beschreibung

HANDEL

World War II, WWII, War. Wars, Military!
WWII Military Vehicles "Screen Savers"
Military Equipment
Military Book Online
Military Vehicle 2 (Tamiya) Hobby Page
Military Parts
Hobbyline
Legend Toys & Hobbies Armor Models
Armour Archive (boeken)

OORLOG

Documentatiegroep '40-'45
WW II Living History
Home of the Panzer Knights: WW-II Photo Album
MHS-Militärhistorische Seiten

Lessons of War: Table of Contents
Military History Research Home Page
Panzer Battles!
Polish Campaign 1939, the first campaign of WW2
Battle of the Bulge Military Site
Kursk - Full text: February '98 World War II
Features
Kursk Page

<http://users.aol.com/threatmstr/afvs.htm>
<http://www.geocities.com/Pentagon/Quarters/8662/home.html>
<http://members.aol.com/panzersgt/equip.html>
<http://www.army-technology.com/projects/merkava/>
<http://www.voodoo.cz/merkava/index1.html>
<http://freespace.virgin.net/chris.shillito/links.htm>
<http://members.tripod.com/~HevyDuty/HevyD.html>
<http://www.globalmpi.com/leopard1.htm>

<http://home4.swipnet.se/~w-41874/Leopard2.htm>
<http://www.callisto.krakow.pl/mtg/niemcy/pz4x.htm>
<http://www.lcisl.com/panzergruppe/constru-e.html>
<http://www.lakemartin.net/~cfrench/>
<http://www.geocities.com/Pentagon/4288/land.html>
<http://home.inreach.com/marine/usmc13.html>
http://home11.inet.tele.dk/blackice/USA_AFV.htm
http://www.ozemail.com.au/~nstalker/armoury/american/american_armour.htm

<http://www.geocities.com/SoHo/Gallery/7881/mil-pics.html>
<http://simulation.modsim.nyu.edu/~jyhjong/m60.html>
<http://users.dpmicro.net/c.harper/halftrack.htm>
http://www.geocities.com/Pentagon/Quarters/5240/netholic2-p9_02-2.htm
http://www.conknet.com/~r_cutting/41MH04.htm
<http://www.geocities.com/MotorCity/7898/>
<http://www.fhwn.ac.at/homepage/psi/student/1995/95psi003/Jpz.htm>
<http://www.geocities.com/Pentagon/1933/>
<http://www.geocities.com/CapitolHill/8716/sherman.html>
<http://home.tonine.de/home/frank.koehler/panther.htm>

<http://members.aol.com/jvbond0007/index.htm>
<http://www.exp.com.au/jeeps/>
<http://wae.com/webcat/equip.htm>
<http://members.aol.com/VonRanke/militarybooks.html>
<http://www.hobbypage.com/tamiya/taafv2.htm>
<http://www.howellautomotive.com/MilitaryDiv/>
<http://www.hobbyline.com/>
<http://www.legendhobbies.com/armor.htm>
<http://ourworld.compuserve.com/homepages/armourarchive/homepage.htm>

<http://www.creaes.com/docgroep/>
<http://polarbear-enterprises.co.uk/>
<http://bora.dacom.co.kr/~rudel/photo.htm>
<http://ourworld.compuserve.com/homepages/MCNoch/MHSDhome.htm>
<http://library.advanced.org/16650/table.htm>
<http://www.militaryunits.com/>
<http://www.xs4all.nl/~gjlingen/>
<http://mops.uci.agh.edu.pl/~rzepinsk/1939/index2.htm>
<http://www.heartofeurope.com/bulge.html>
http://www.thehistorynet.com/WorldWarII/articles/1998/0298_text.htm
<http://158.43.192.14/town/avenue/vy75/>

Operation Citadel: The Battle of Kursk

<http://www.geocities.com/Pentagon/1084/Kursk.html>

LEGER

German Armes Forces in WW II
German Afrika Korps
Das Reich Homepage
Armee Suisse - Swiss Military Net
Weapons used by Finnish Army 1939-1945
US Special Operations Weapons
Finnish AFV
Indian Army Pictures
Royal Netherlands Brigade Princess Irene
Swedish Army in WW II

<http://www.csd.uwm.edu/~jpipes/start.html>
<http://www.angelfire.com/ok/panzerkampfwagon/index.html>
<http://www.ualberta.ca/~dreinbol/dasreich.html>
<http://www.military.ch/>
<http://www.jyu.fi/~hemaho/sa-int/aseet.html>
<http://www.specialoperations.com/weapons.html>
<http://tartan.dcs.st-and.ac.uk/~aaron/finAFV.html>
<http://www.bharat-rakshak.com/ARMY/Link2.html>
<http://home.wxs.nl/~sonne005/brigade-eng.htm>
<http://tartan.dcs.st-and.ac.uk/~aaron/sweds.html>

MODELBOUW

Showcase
Armour
Military Miniature Internet Links
Model Links Page
My Collection of Web Stuff: Scale Modelling
Panzers Los
Art of Making Diorama's
Diamond T tank transporter and US Army M60A1
Directory of 1/48 - 1/50 Scale Model Vehicles
HO Scale AFV Museum: British WW II Tanks
SdKfz Modellbau's Home Page

<http://www.voicenet.com/~malloway/models/showcase.html>
<http://www.pci.on.ca/~macnamar/ipms/armour.html>
<http://www.mmhq.com/mmhq/resources/links.cfm>
<http://www.cs.net/panzer/links/modellinks.htm>
<http://www.hkkk.fi/~yrjola/model/model.html>
<http://www.iol.net.au/~mjw/index.htm>
<http://westwood.fortunecity.com/macy/68/wenzel.htm>
<http://www.corgi.co.uk/cap989712.html>
<http://members.aol.com/brewace/1-48b.htm>
<http://www.phd.msu.edu/storto/AFVBRIT1.htm>
<http://www.geocities.com/Pentagon/Quarters/4719/>

MUSEUM

Panzermuseum Munster

Tankmuseums in France
Aberdeen
Borden Museum
Kubinka Museum Catalog
Museum of Armored Forces-Kubinka Russia
Nationaal Oorlogs- en Verzetsmuseum Overloon
Pantsermuseum Munster
Royal Museum of the Army Belgium

<http://www.clark.net/pub/mrhicks1/PanzermuseumMunster/vehicles>
<http://www.web4you.dk/~wpa02127/MUSEUMS/france.htm>
<http://home.epix.net/~hemperly/usarmor.html>
<http://www.geocities.com/Pentagon/6209>
<http://members.aol.com/kubinka/kubcat.htm>
<http://members.aol.com/AACTchJS/kubinmus.htm>
<http://www.oorlogsmuseum-overloon.nl/>
<http://web.inter.nl.net/hcc/KTR/Panzermuseum%20Munster.htm>
<http://www.klm-mra.be/>

BOEKEN

Firefly's Home Page

<http://www.geocities.com/MotorCity/8452>

BOUWWERKEN

Atlantikwall Website

<http://www.geocities.com/Athens/Olympus/6550/>

Als je e-mail adres bij mij bekend is, ontvang je binnenkort een groot en bijgewerkt overzicht van de sites die in **DE TANK's** zijn genoemd.

'advertentie'

Scalepaint

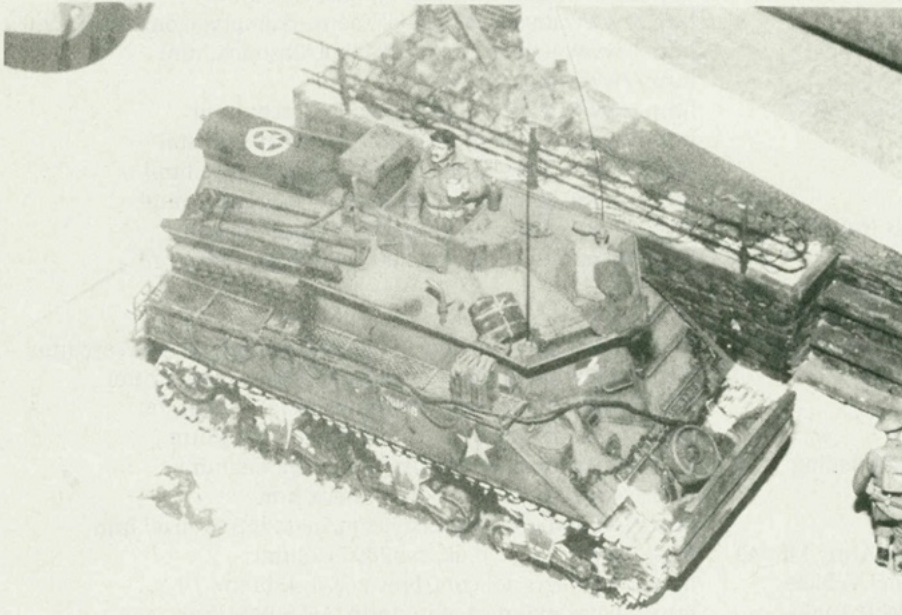
Figuurschilderen
Diorama's

Harrie van Dijk
Telefoon: 076-5017608

Bert van der Velden

Hans Leppen maakt al jaren op Twenot en IPMS bijeenkomsten foto's van modellen. Hij heeft een aanzienlijke collectie opgebouwd en omdat het is zonde om daar niets mee te doen, willen we er vanaf nu in iedere TANK een paar laten zien. De bouwers van de modellen zijn helaas niet bekend, waardoor de foto's 'anoniem' zijn. Het thema van de in deze TANK afgedrukte foto's is **'Sherman Spinoffs en Oddballs'**

Redactie

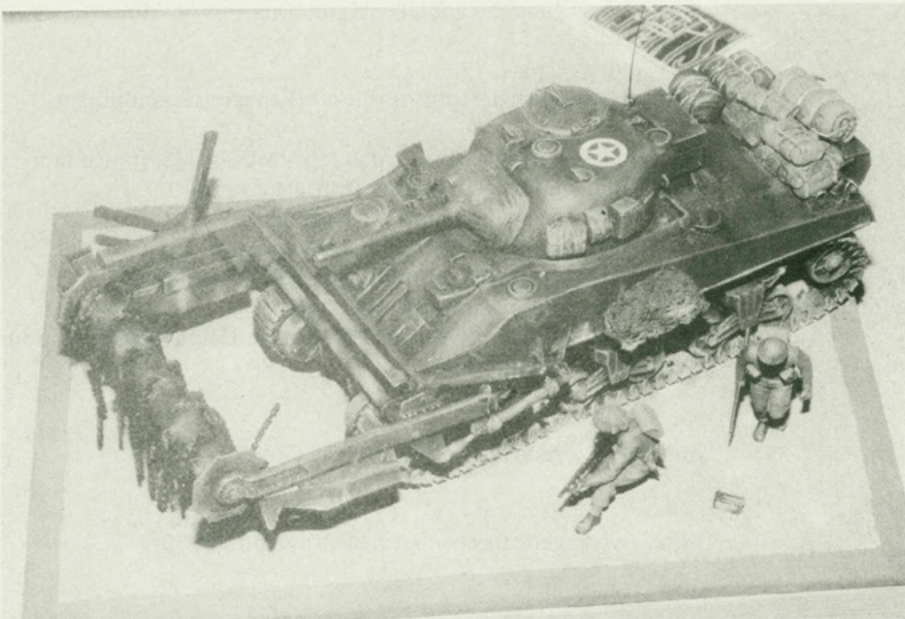
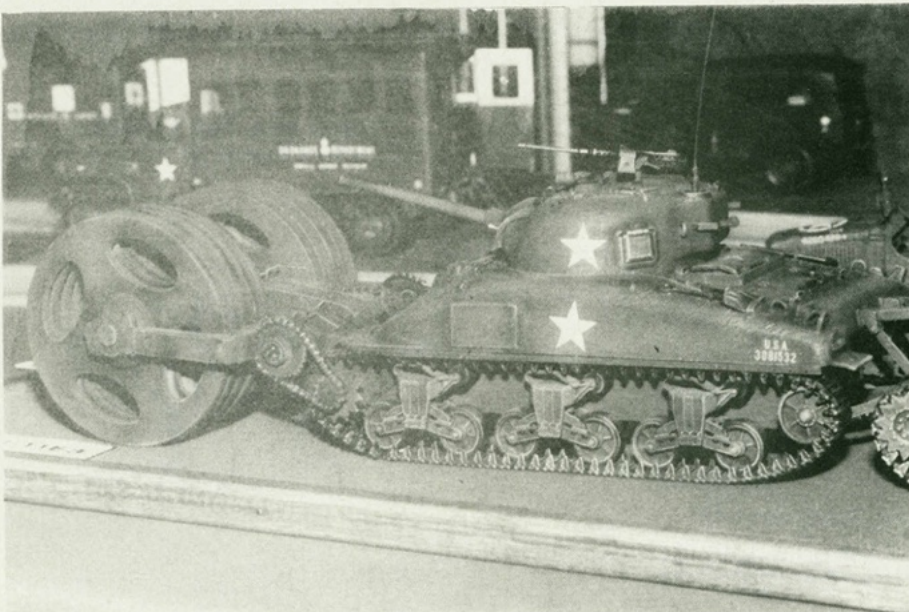

Foto boven:
Sherman BARV

Foto midden:
Sherman 'Crab'

Foto onder:
'Aunt Jemina'

Bouwimpressie Gepantserde spoorwegverkenningswagen door Lex Tempelman

Revell bracht begin 1998 een bouwdoos (schaal 1:35) uit van een bijzonder railvoertuig: de *Kommandowagen (s.Sp.)*. Deze (s)chwere (Sp)ähwagen was één van de acht voertuigen waaruit een pantser trein bestond om spoorlijnen te verkennen en te verdedigen.

Tijdens de Duitse veldtocht naar Rusland waren de spoorlijnen van vitaal belang voor de verzorging van het leger. Daarom waren ze ook een doelwit van zowel partizanen als Russische troepen. Want een effectieve manier om je aanval uit te schakelen is het saboteren van zijn aanvoerlijnen.

Om zich te verdedigen zette het Duitse leger pantser treinen in. Gepantserde wagens met luchtafweer, anti-tankgeschut en infanteriepeletons, voortbewogen door een eveneens gepantserde stoomlocomotief in het midden van de trein. Het nadeel is duidelijk: locomotief uitschakelen en de hele trein staat stil. Bovendien hadden deze pantser treinen een te hoge asdruk, waardoor de inzet in bijvoorbeeld Griekenland, met zijn lichte spoorwegonderbouw en provisorische bruggen, onmogelijk was.

Men haalde toen een oud idee van stal: de draisine (letterlijk: spoorweg-inspectievoertuig met eigen aandrijving). In de jaren '20 werd in Tsjechië al een dergelijke gepantserde draisine van het type Tatra gebruikt.

De Oostenrijkse firma Steyr kreeg in augustus 1943 de opdracht een motoraangedreven "Panzerdraisine"

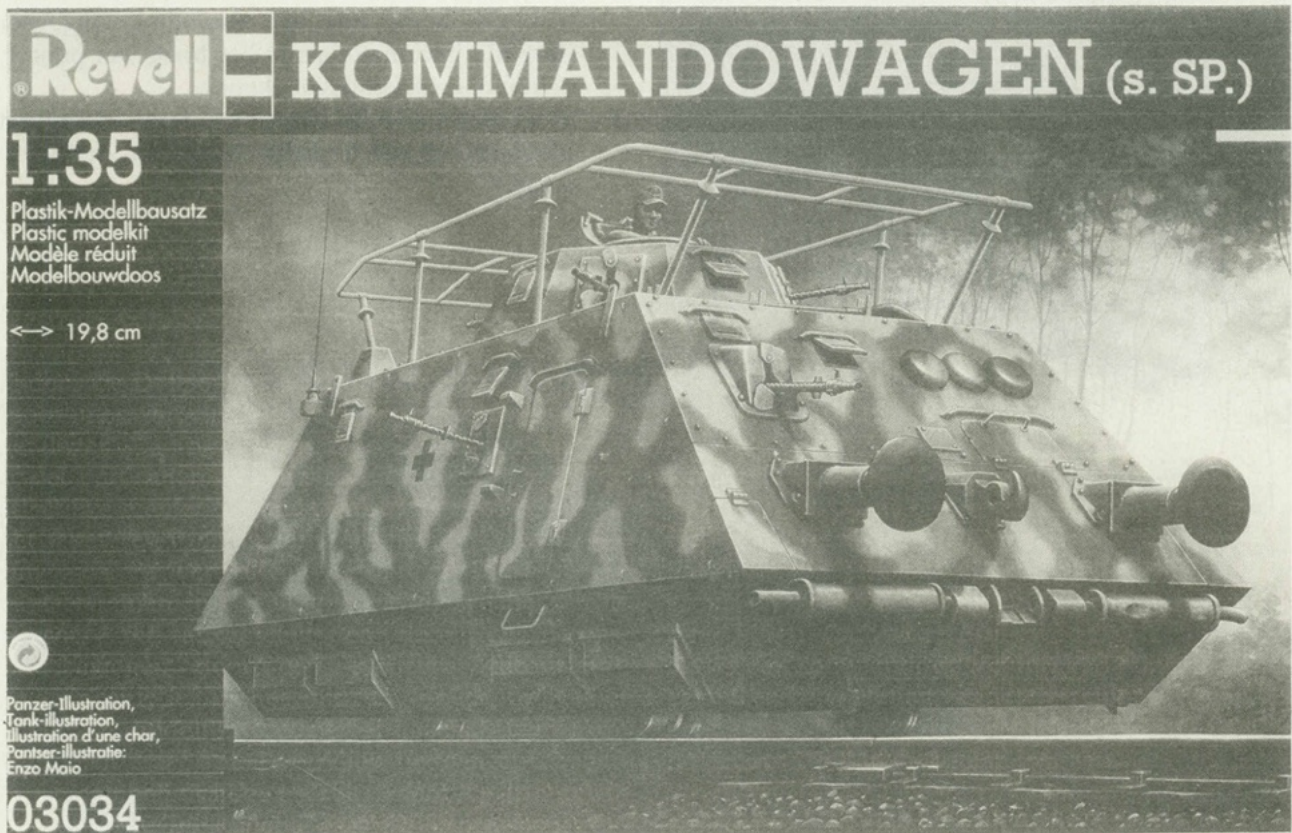
te ontwikkelen, die zowel zelfstandig, als in treinverband gekoppeld zou kunnen opereren. Aldus ontstond de "**leichte Schienenpanzerspähwagen**" (**le.Sp.**).

Het onderwerp van deze bouwdoos is een verdere ontwikkeling van de lichte verkenningswagen, groter en zwaarder gepantserd, vandaar de aanduiding "**s.Sp.**" (**schwere Spähwagen**).

Het is een commandowagen met radio-installatie en een eigen bewapening van vier machinegeweren. De eerste twee complete treinen van dit type werden in november 1944 in de Balkan ingezet.

De "schwere Spähwagen"

Het 2-assige voertuig had een bepantsering van 20 mm, een lengte van ca. 6,25 m en een gewicht van ca. 18 ton. De aandrijving geschiedde met een luchtgekoelde 3,5 liter V8-motor van Steyr, via vier versnellingen en een hydraulische overbrenging. De 70 pk (51,5 kW) vermogen van deze motor was voor dit zware voertuig eigenlijk onvoldoende; in de beschikbare literatuur wordt de beweerde topsnelheid van 40 km/uur dan ook in twijfel getrokken.

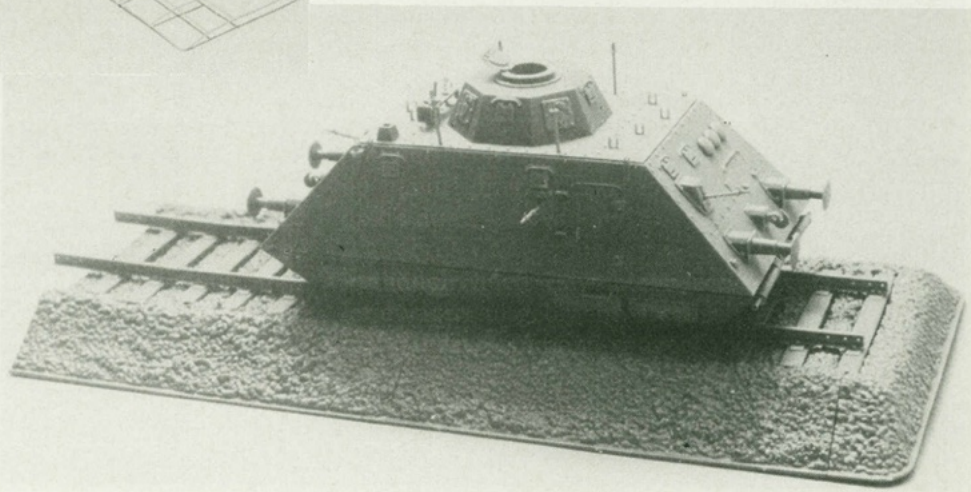
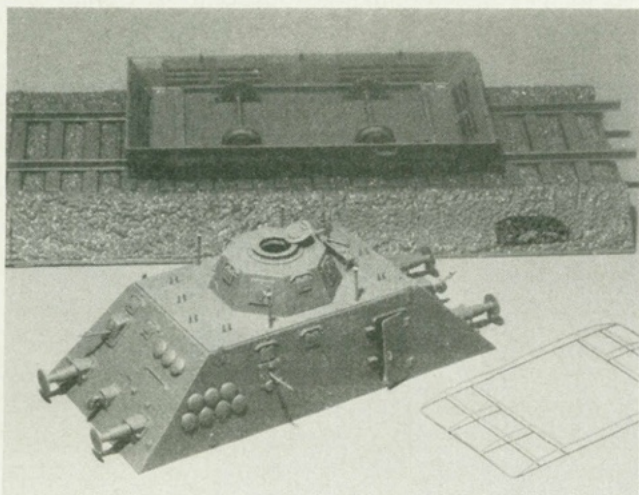

Aanvankelijk had de Duitse generale staf grootse plannen met dit type pantsertrein. Er zouden 16 van dergelijke treinen in dienst moeten komen, elk samengesteld uit 12 wagens. Maar technische problemen, vooral door de zware constructie, zwakke motor en smalle wielbasis, en schaarste aan materialen leidde er toe dat er maar zes treinen van elk acht wagens op enigerlei wijze in actie zijn gekomen. Tenslotte noodzaakte brandstofschaarste tot geïmproviseerde treinsamenstellingen met een stoomlocomotief als tractie, waardoor het idee van snelle en flexibele strijdinzet teniet werd gedaan.

Het bouwen

Door de bij de doos gevoegde handleiding met duidelijke stap-voor-stap illustraties levert het samenstellen van het voertuig geen problemen op. Het is eigenlijk een hele simpele bouwdoos, qua constructieve samenstelling. Hij mist het raffinement van Japanse (en Italiaanse) dozen. Het casco - vier zijplaten, een bovenplaat en een bodemkuip - zou voor de strakke, haakse vorm (en ook voor het gemak) wel een inwendige hulpconstructie kunnen hebben. Voor de rest vergen de vele kleine onderdelen alleen maar geduld en een vaste hand.

De gietstukken voor beide zijkanten (B1) zijn identiek. Ze behoeven echter elk een eigen bewerking wat betreft gaatjes en luikopeningen. Bestempel de één als zijnde rechts (en de ander dus links) en bewerk van de eerste de met R gemerkte details. Idem dito voor links/ L.

Een opmerking voor de argeloze knutselaar die aan het ballastbed met bielzen begint. Op het eerste oog denk je dat het niet uitmaakt welke bielzen in welke sleuf komt. Afmetingen en positie variëren echter enigszins. Daarom hebben de bielzen en sleuven ingegraveerde nummers + pijl. Houd deze aanwijzing aan. Zodoende komen de railklemmen in één lijn te liggen en gaat het in/doorschuiven van de railstaaf zonder proleem. Schraap met een scalpelmets iets van de onderkant van de railstaaf af, dan heb je iets meer speling bij het inschuiven.

Er zijn vier mogelijkheden aangegeven voor de beschildering. De camouflagepatronen zijn duidelijk in de handleiding weergegeven en in kleur afgebeeld op de doos.

Inmiddels heeft Revell ook een zogenaamde artilleriewagen uitgebracht. De basisvorm is gelijk aan die van de "Kommandowagen", bovenop is echter de toren van de Panzer III geplaatst in plaats van de kleine verkenningstoren.

Tenslotte een tip: laat één ballastbed-einde (HZ) achterwege. Als je de artilleriewagen ook aanschaft, plak je zijn railbedding er hier aan vast en kunnen beide wagens op één railsectie staan.

Literatuur

1. Die Panzerzüge des Deutschen Reiches, van Wolfgang Sawodny. Uitgave EK Verlag, Freiburg, ISBN 3-88255-678-1. Dit boek bevat een uitgebreid hoofdstuk met beschrijving en foto's van dit type pantsertrein.
2. Waffen-Arsenal Sonderheft S-13 en de herdruk van S-4, beide ook van Sawodny. Ongeveer dezelfde informatie als in het boek van punt 1, echter aanmerkelijk goedkoper.
3. Steel Masters Nr.26 ; bevat een fraai artikel met kleurenfoto's van de lichte versie van de "Spähwagen".

PERRY MOTORS

Grote sortering schaalmodellen

Militair - Luchtvaart - Auto's - Motoren - Verf - Boeken
Messing/Plastic Plaat+Profielen - Airbrush (ook onderdelen)

RPM - Poolse tankettes (diverse types)

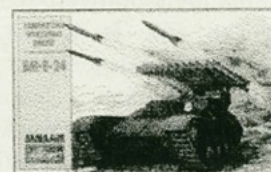
Russische Tanks/Voertuigen/Geschut
AER MOLDOVA, AEROPLAST, ALAN,
DRAGON, FORT, G.F. , ICM, ITALERI,
KIRIN, MAQUETTE, PLUS MODEL,
RPM, START, S-MODEL, TAMIYA,
TOGA, ZVEZDA.

ЛЕГКИЙ ТАНК Т-30

EMHAR WWI
Mk IV 'MALE' 'FEMALE'
TADPOLE

MIRAGE

Vickers E Mk. A Double Turret
Vickers E Mk. B Single Turret
Vickers 6ton Mk. F/45
Vickers 6ton Mk. F/B
Vickers 7TP Single/Double Turret
Vickers OT-26 Flame Thrower

FIGUREN

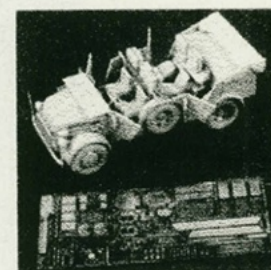
ACADEMY, DRAGON, GLENCOE,
GUNZE, HAT, IMEX, ITALERI, KIRIN,
MATCHBOX, PREISER, S-MODEL,
SCALELINE, TAMIYA, TESTORS,
VERLINDEN.

Testors 120mm
Japanese Kamikaze

VERLINDEN NIEUW

1409 Steyr radio conversion
1404 City house front
1402 German Motorcyclist
1405 Attack (2 figuren)
1403 Samurai Warlord (120mm)

DRAGON WAGON
U.S. 40TON TANK TRANSPORTER

PERRY MOTORS

1/35MM

Gedempte Oude Gracht 112 - Tel. 023-5311732 - Fax 023-5512016
2011 GW Haarlem E-Mail info@perry.nl

'Hoe een scratchbuildproject aan te pakken' in vijf stappen, aan de hand van mijn M123 tractor project.

Om een scratchbuildproject uit te voeren moet een aantal stappen worden doorlopen. Hier volgt een kleine beschrijving van deze stappen aan de hand van het bouwverslag van mijn M123 truck.

Allereerst, met scratchbuilden bedoel ik: eigenbouw van een model a.d.h.v. tekeningen en foto's en basismaterialen. Daarnaast geldt: het uitvoeren van een conversie zonder een in de handel zijnde set.

1. Motivatie

Allereerst moet je als het ware verliefd worden op een bepaald model, voertuig of tank. Heb je dit niet dan wordt het moeilijk je voldoende te motiveren om een bepaald project aan te pakken. Bedenk dat het plannen/bouwen/schilderen een méérjarenproject kan zijn. Is je motivatie zo-zo, dan kan het moeilijk worden jezelf er toe te zetten een project af te maken, en dan is de kans groot dat je halverwege blijft steken. Met mijn M123 truck tractor was dit niet het geval. Ik heb altijd al een zwak gehad voor imposante truckcombinaties. Daarnaast past deze versie precies binnen mijn verzameling Vietnamvoertuigen. De motivatie was dus dik in orde.

tekeningen, foto's, afmetingen, artikelen, enz. Er zijn daarvoor verschillende mogelijkheden:

- boeken en tijdschriften;
- een oproep in Vraag & Aanbod in dit blad (binnen de vereniging is een berg aan know-how te vinden);
- verschillende musea (zij helpen graag indien ze iets hebben);
- schrijf het betreffende legeronderdeel (vooral Amerikanen zijn zeer behulpzaam);
- tegenwoordig vind je van alles op Internet:
- Technical Manuals (met alleen een TM of kopie daarvan kun je het voertuig al bouwen).

Mijn informatie over de M123 bestond uit twee verschillende TM's en de foto's die ik gemaakt had bij Army Car Holland te Zwijndrecht. Wat ik zelf niet had waren de afmetingen, die ik echter uit boeken en binnen onze vereniging kon vergaren.

3. Planning

De informatie moet nu verwerkt worden. Je zou zelf

Alleen deze foto was voor mij al voldoende motivatie om met dit project te beginnen.

2. Informatie

Heb je in een boek een bepaalde foto gezien waarvan je denkt: "Hmmm, die zou donders mooi in mijn verzameling passen.", dan kun je eerste nagaan of er een conversie-set voor de betreffende uitvoering te krijgen is. Je kunt daarvoor bij de bekende adressen informeren. Zouden de kosten hiervan boven je budget uitgaan of is er geen, dan kun je besluiten om te scratchbuilden. Zoek vervolgens zoveel mogelijk informatie bijeen:

tekeningen kunnen maken. Stel in ieder geval een stappenplan op. Dat wat je wilt bouwen bestaat uit een aantal grotere onderdelen. Bouw deze ook zo. Mijn truck bestaat uit: chassis, cabine en het assenstel achter. Hou deze onderdelen zo lang mogelijk los van elkaar, zodat je overal gemakkelijk bij kunt komen. Plan de onderdelen van groot naar klein. De cabine bestaat op die manier weer uit enkele kleinere onderdelen: plaatwerk, voorgrille, het raam, interieur, stuurkolom. Bouw zo in je hoofd (of op papier) het hele model op. Tijdens deze planning zullen van te voren een aantal

probleem-onderdelen naar voren komen. Deze blijven door je hoofd spoken tot er een oplossing is gevonden. Je moet maar zo denken: "Alles is te maken!". Kijk goed om je heen, de gekste dingen kunnen van pas komen. Ik zat bijvoorbeeld vast op het canvas van de cabinehuid. Uiteindelijk heb ik dit gemaakt van foliepapier dat in het boterkuipje van Linera zit (dunne metaalfolie met een licht reliëf). Kom je er niet uit, dan zou je binnen de club kunnen informeren. Je moet daarnaast goed in de gaten houden hoe bepaalde onderdelen aan elkaar zitten.

4. Het eigenlijke bouwen.

Over materiaal wil ik kort het volgende zeggen: "Alles waar de verf op hecht en wat ook maar op enige manier is te lijmen of te solderen, voldoet". Hiermee is de basis van scratchbuilden gelegd. Daarnaast geldt voor mij de regel: "Goed gereedschap is het halve werk". Het meest gebruik ik Evergreen plastic en lijm ik met Revell. Andere onderdelen lijm ik met Bisontix alleslijm. Het is in ieder geval een aanrader bij openstaande of uitstekende onderdelen. De lijm blijft namelijk flexibel zodat het onderdeel niet direct afbreekt bij ongelukkig contact.

Er zullen echter altijd bepaalde onderdelen niet voor handen zijn. Een aantal dingen is nu eenmaal moeilijk te scratchen. Denk bijvoorbeeld aan tracks of wielen. Bij een conversie is dit wellicht minder een probleem omdat je dan uitgaat van een basis-model waarbij deze onderdelen reeds voorhanden zijn. Een koepel kan echter ook voor problemen zorgen, tenzij je de beschikking hebt over een vacuüm machine. Bij mijn truck waren de wielen de voornaamste oorzaak van vertraging. Ze zijn op deze tractor van zulke omvang (37 mm) dat ze niet voorhanden waren. Ik ben zelfs meermalen de winkels van Bart Smit en Intertoys binnengelopen om

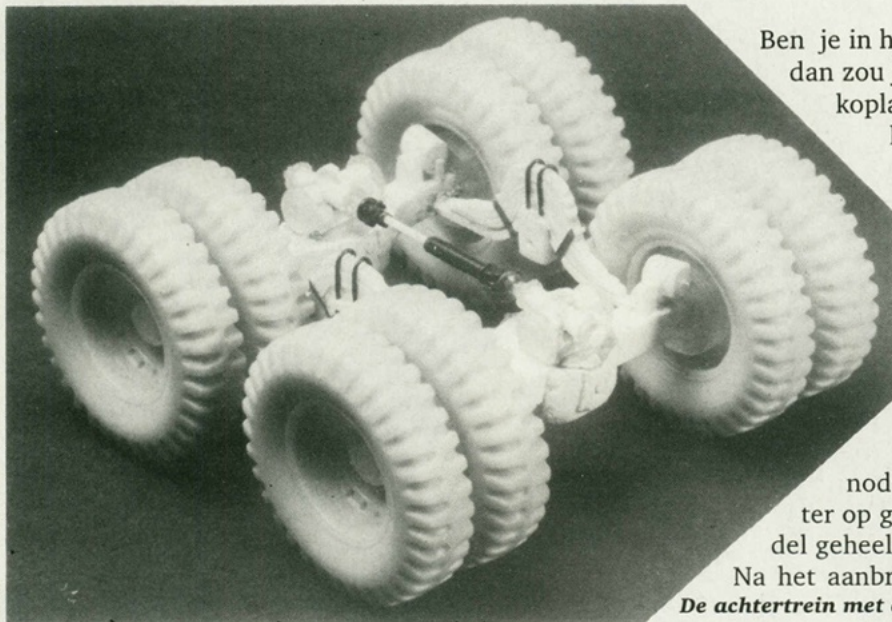
bij het kinderspeelgoed te kijken naar mooie banden (hint?).

De grote doorbraak kwam toen ik, na Euromilitaire, losse wielen bij Des Kit kon kopen (van hun M26 Dragon wagon). Ik kocht 11 banden (2 voorwielen, de gehele achtertrein en een reservewiel). Van de voorwielen werd een mal gemaakt omdat deze ook op de M15 oplegger zijn gebruikt. In de originelen kwamen nieuwe velgen en het reservewiel van de M26 kwam op de oplegger. Het reservewiel van de truck werd gemaakt door een samenstelling van een velg en gegoten wiel.

Een ander groot probleem waren de bladveren achter. Door echter de op elkaar geplakte plastic strip te verwarmen konden zij in de goede vorm worden gebogen. De achterassen zijn een combinatie van plastic profiel en milliput (bolvorm middenin de as). Verder is de achterbrug ophanging gemaakt van verwarmd verbogen strip. Om ze vervolgens de goede vorm te geven, zijn ze met de vijl (een onmisbaar stuk gereedschap) bewerkt. Verwarm het plastic geleidelijk boven een vlam (zeker 5 cm erboven), zodat het plastic niet verbrandt.

De voorgrille heb ik gemaakt van platte strips. Deze zijn gekocht. Je kunt ze ook zelf snijden uit plaat, maar dan hou je al snel een schuine + opstaande rand. Is dit toch nodig, let er dan op dat je niet in een keer door de plaat snijdt. Laat het mes rustig op het plastic rusten en snij zo meermalen door dezelfde snede. Hierdoor zal de strip niet worden geforceerd, zodat hij recht blijft. Bij een precisie werkje als de grille kun je echter beter voor voorgesneden strip kiezen, omdat je dan alleen maar lengtes hoeft te snijden.

Een ander onderdeel dat gekocht moest worden, is de traanplaat, die rijkelijk op het voertuig voorkomt. Het is een kleine investering, maar ruim de moeite waard.

Ben je in het bezit van doorzichtig giethars, dan zou je, net als ik gedaan heb, als volgt koplampen kunnen maken: maak de lamp van een dun schijfje pijp. Na schilderen van het model en de binnenkant van de lamp (zilver/chroom) laat je er een druppel giethars in lopen. De giethars blijft doorzichtig en vormt een bol op de lamp.

5. Afwerking.

Je moet het model natuurlijk schilderen en beplakken met de nodige decals. Wet-decals hechten beter op gladde oppervlaktes. Je kunt je model geheel of enkel plaatselijk glans-spuiten.

Na het aanbrengen van de decals moet je met

De achtertrein met de wielen van Des-Kit.

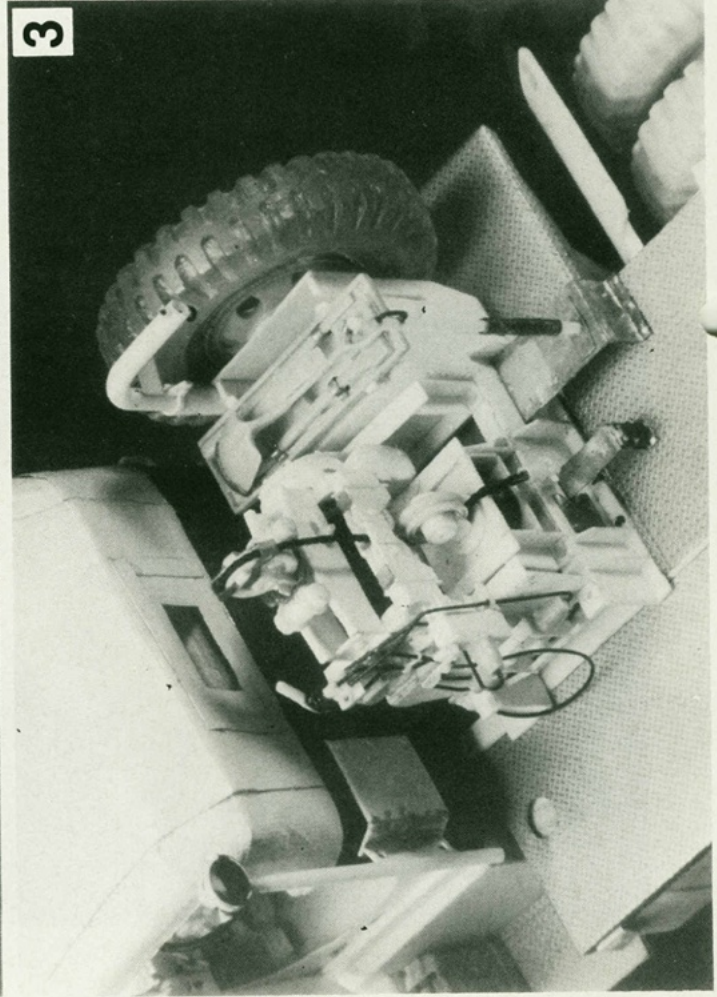
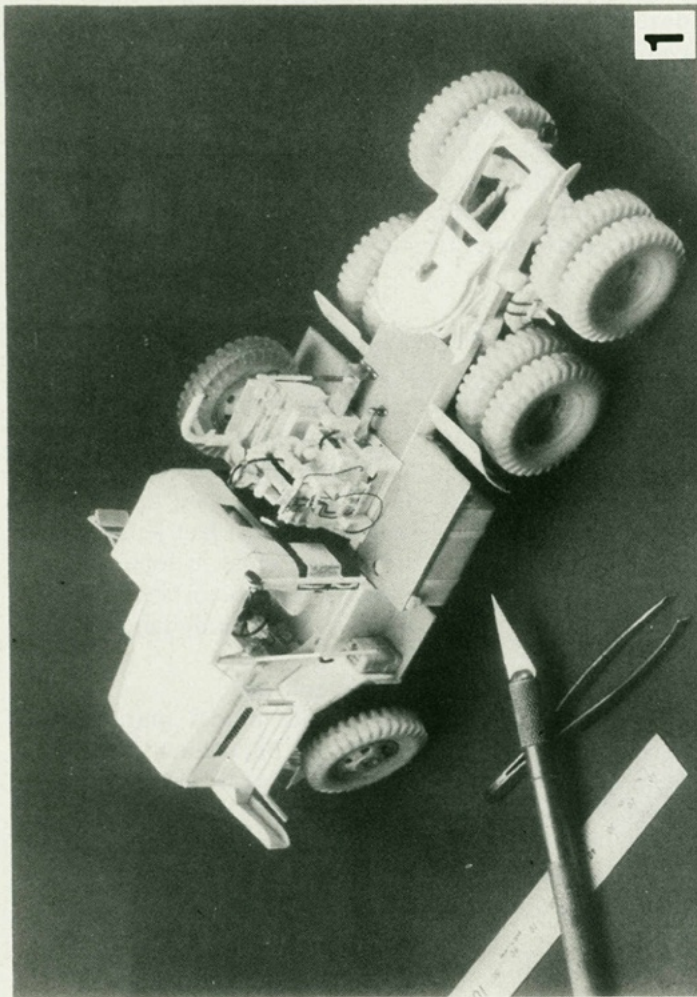
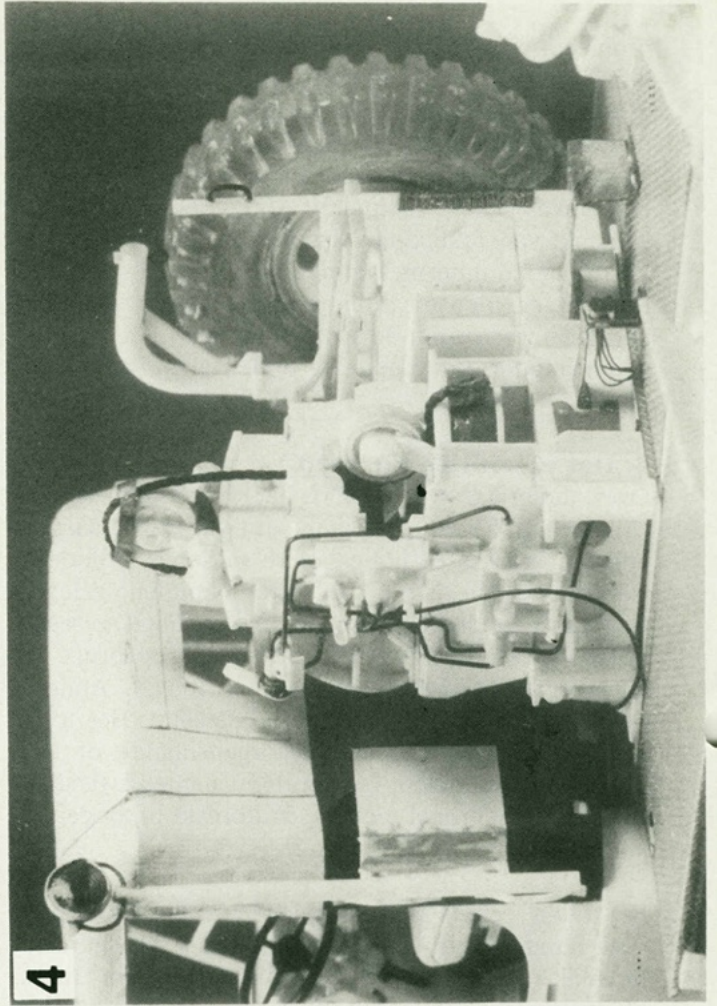
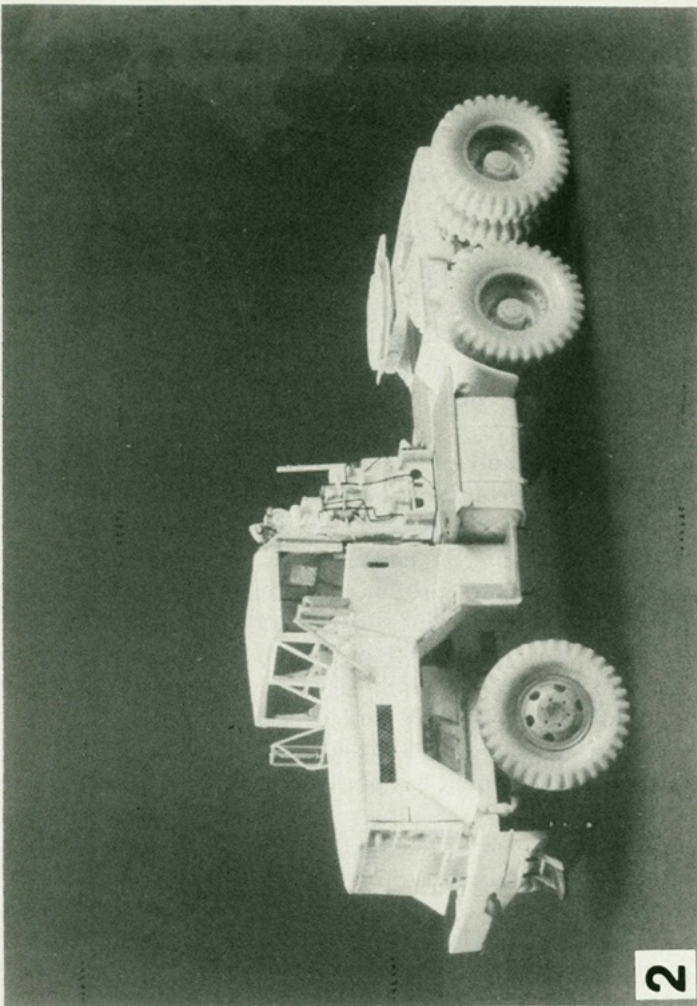

Foto 1 en 2: het complete model, gereed voor schildering. Foto 3 en 4: het bouwen van de lier achter de cabine was, zoals verwacht, een precies werkje.

matlak naspuiten. Daarnaast zijn er dry-decals en stencillit spuitmallen (metal-etch). Spuitmallen kun je echter ook zelf maken (karton/plastic), als het bijvoorbeeld om Amerikaanse sterren of Duitse kruizen gaat. Informeer naar de goede kleuren en ga geduldig te werk. Het zou zonde zijn als je model, waar reeds veel tijd inzit, zou mislukken. Ik probeer mijn voertuigen allemaal een verschillende tint groen van de standaardkleur te geven. Zo hebben alle modellen in mijn verzameling dezelfde Amerikaanse kleur, maar toch ook niet. Ik doe dit door steeds een andere ondergrondkleur te kiezen. Ik spuit mijn model donkergroen (in dit geval Humbrol 116) voor en met een lichtere olive drab (Humbrol 155) na. Deze olive drab wordt niet geheel dekkend opgebracht. Vervolgens wordt het model in een wash van zwart en groene olieverf gezet, waarna de afwerking en het verouderproces begint. Die afwerking bestaat uit het schilderen van kleine onderdelen (huif, licht, stoelen, kabel, enz) en het aanbrengen van de decals.

Na afwerking kun je besluiten tot het bouwen van een diorama. Dit is een heel ander onderwerp waarover reeds meerdere artikelen zijn uitgebracht. Eén opmerking wil in echter wel maken: probeer in ieder geval je model in het diorama naar voren te laten komen zodat je bouwactiviteiten niet onopgemerkt blijven.

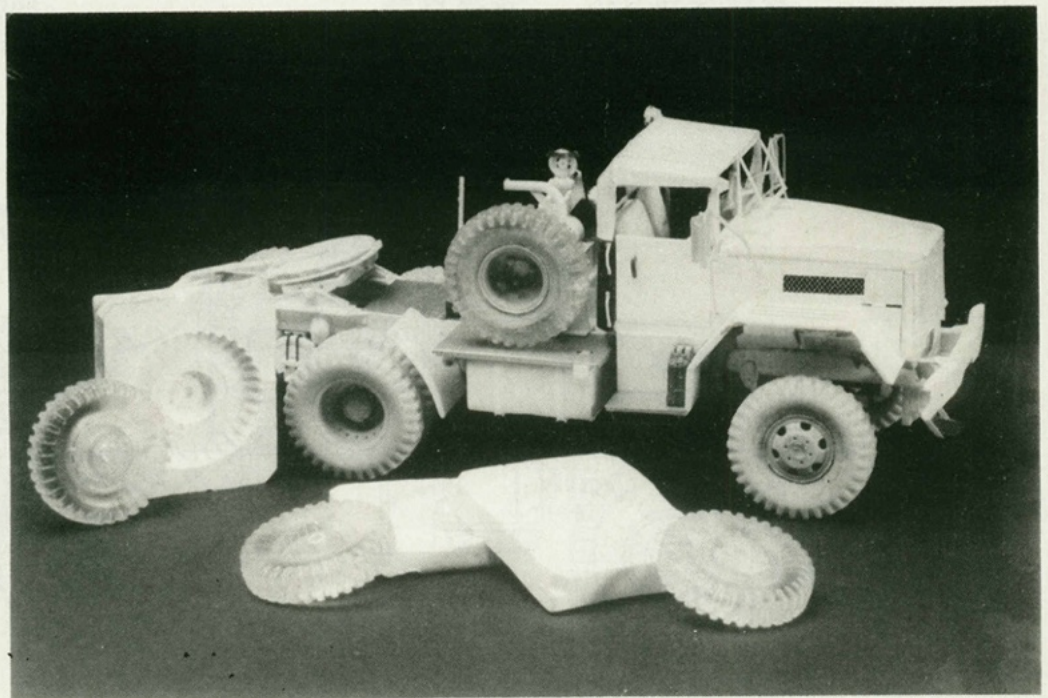
Nog een paar kleine tips

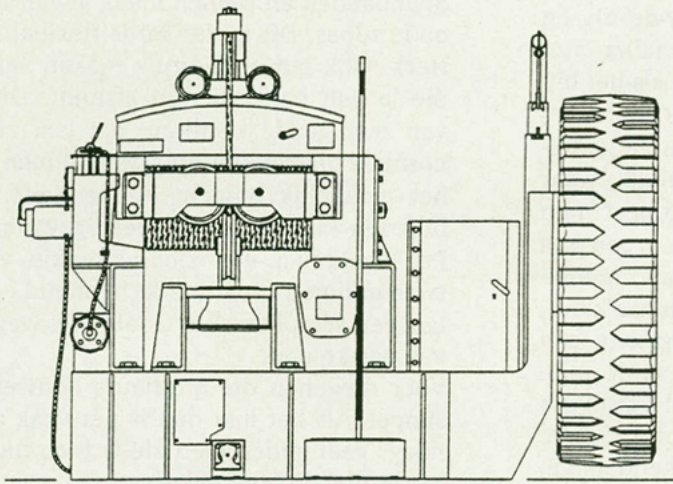
- Staalkabel maak je door draad, bijvoorbeeld dunne koperdraad, in elkaar te draaien. Schilder het eindproduct zwart, hang het te drogen en drybrush met wit of zilver.

- Ruiten moeten in ieder geval zo dun mogelijk worden. Je kunt hiervoor gebruik maken van verpakkingsmateriaal, sheets, of dikkere foliën.
- Spanbanden en riemen maak je van loodfolie of oude tubes. Dit materiaal is flexibel en redelijk sterk. Ook kun je gebruik maken van strookjes die je van bankbiljetten afsnijdt. Dit is papier van zeer goede kwaliteit, het laat zich met de normale plastic lijm op plastic lijmen en je kunt het makkelijk buigen, knopen, etc. De bankbiljetten kun je daarna weer gewoon uitgeven. Per bankbiljet één smal strookje van een of twee millimeter, dat merkt niemand.
- Leg een scrapbox aan. Gooi niets weg, alles kan van pas komen.
- Voor diegenen die interieurs bouwen: hou het simpel. Als het lijkt dan is het vaak al goed genoeg. Veel onderdelen zie je toch niet terug als het model dichtgeplakt is.
- Klinknagels kunnen van houtlijm worden gemaakt. Breng een bolletje aan met een naald. Herhaal dit indien de nagel niet hoog genoeg is. Zit hij op de verkeerde plaats of bevalt hij niet, dan is hij gemakkelijk te verwijderen.
- Probeer onderdelen beweegbaar te maken. Het onderstel van de tractor kan sturen en de achtertrein kan scharnieren. Zo heeft het model niet slechts één view-point en kan het op een diorama worden gebruikt (denk hierbij ook aan luiken, loop van het kanon, koepels, etc.).
- IJzerdraad kan je halen bij de plaatselijke bloemenschop. Deze heeft binddraad in verschillende diktes. De draad is sterk en behoorlijk flexibel.

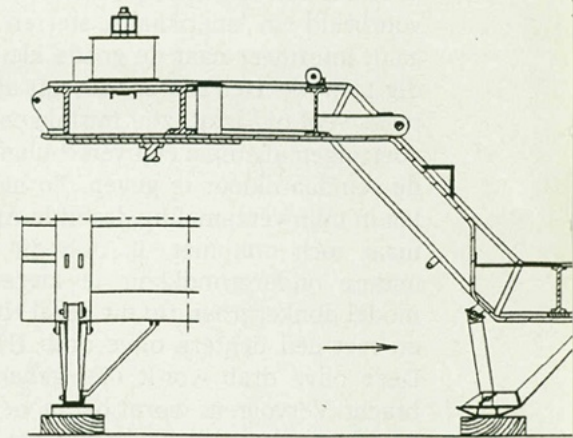
Marcel von Hobe

Positief en negatief; let op de velgen in het voorwiel en het reservewiel.

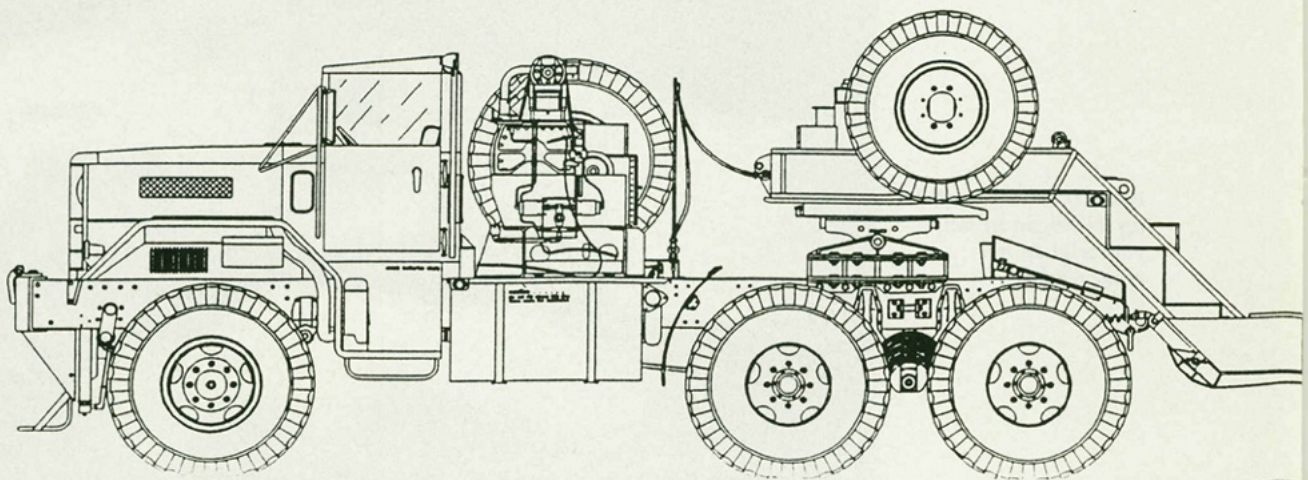
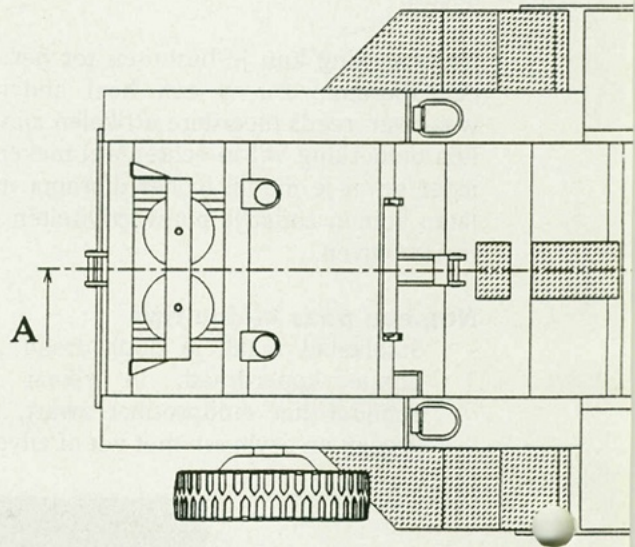
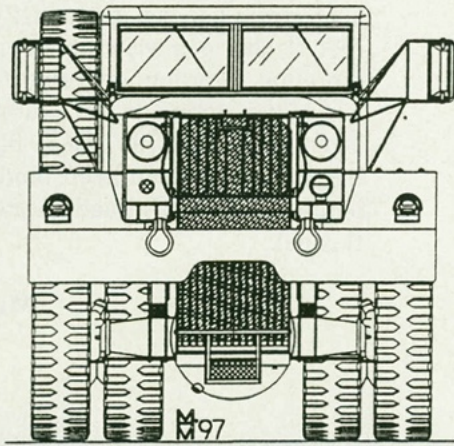

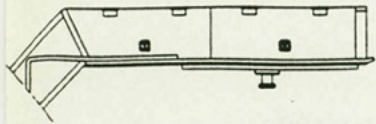
M123 winch - vooraanzicht

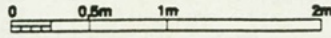
voor-aanzicht

M123 Mack Truck, Tractor, 6x6, 10 ton
&
M15A1 Semi-Trailer, Tank Transporter, 45 ton

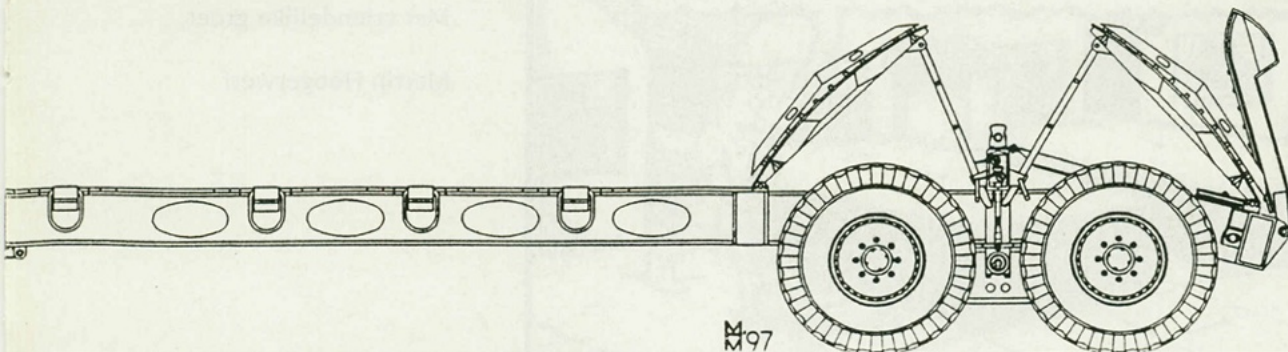
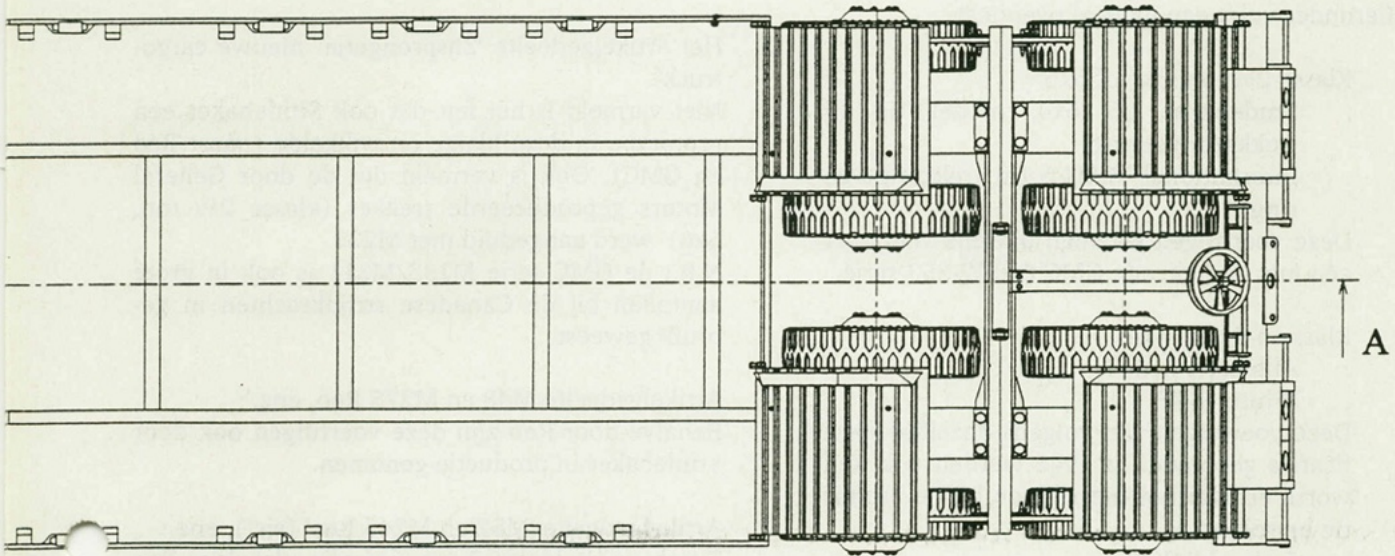
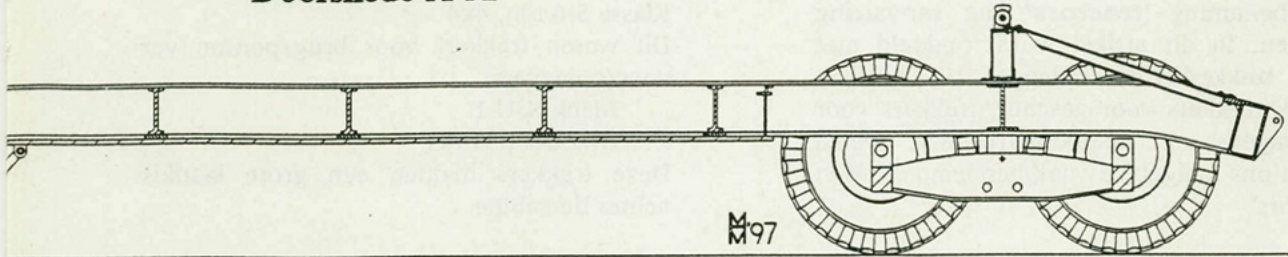

rechtsvoor - zij-aanzicht

door: Marcel von Hobe

Doorsnede A-A

In **DE TANK nr. 135** (december 1998) is op blz. 15 e.v. opgenomen het artikel 'Truck Tractors', geschreven door Marcel van Hobe.

In genoemd artikel komen m.i. enkele onduidelijkheden/onjuistheden voor. Hieronder geef ik puntsgewijs enige opmerkingen/aanvullingen op bedoeld artikel:

1. De term/benaming '**tractors**' kan verwarring veroorzaken. In dit artikel wordt bedoeld met 'tractors': trekker voor oplegger. Er bestaan echter ook trekkers voor geschut, trekkers voor aanhangwagens en landbouwtrekkers, welke laatsten in ons taalgebied vaak benoemd worden met 'tractors'.
2. Het artikelgedeelte '**WO2 tractors**' (1e deel) is niet geheel duidelijk en niet compleet v.w.b. trekkers voor opleggers, welke in deze periode op grotere schaal zijn geproduceerd/gebruikt. Hieronder volgt een globaal overzicht.

- Klasse 2½ ton, 6x4 of 6x6
 - . Studebaker US 6x4, model U6 (= trekkeruitvoering)
 - . International M-5H-6 (in trekkeruitvoering)Deze voertuigen kwamen uiterlijk veel overeen met de bekende GMC CCKW-353 serie.

- Klasse 4-5 ton, 4x4
 - . Autocar U7144T
 - . White 444TDeze voertuigen zijn volgens dezelfde specificaties gebouwd. In 1945 werden ook Kenworth en Marmon-Herrington bij de productie betrokken.
 - . Federal 94X43Dit type was m.u.v. de vormgeving van het voorfront nagenoeg gelijk aan bovenstaande typen.

- Klasse 5 ton, 4x2
 - . International H-542-9 (M425)
 - . International H-542-11 (M426)Deze voertuigen weken op enkele technische details van elkaar af. Het model H-542-11 (M426) werd in 1945 ook door Kenworth en Marmon-Herrington in productie genomen
- Klasse 5-6 ton, 4x4
 - . Mack NJU-1
 - . Autocar U8144TDeze trekkers hadden een grote laadkist achter de cabine.
- Klasse 6 ton, 6x6
 - . White 666 (in trekkeruitvoering)In 1945 in een aantal van 112 stuks geproduceerd.

3. Het artikelgedeelte 'Zijsprongetje: nieuwe cargo-truck':
Niet vermeld is het feit dat ook Studebaker een prototype in deze klasse ontwikkelde (naast Reo en GMC). Ook is vermeld dat de door General Motors geproduceerde trekker (klasse 2½ ton, 6x6) werd aangeduid met M221
N.B.: de GMC serie M135/M211 is ook in grote aantallen bij de Canadese strijdkrachten in gebruik geweest.
4. Artikelgedeelte M48 en M275 Reo, enz.:
Behalve door Reo zijn deze voertuigen ook door Studebaker in productie genomen.
5. Artikelgedeelte 'M52 en M246 Reo' (sic!), enz.:
Trucks in de klasse 5 ton, 6x6 zijn niet door Reo geproduceerd!. Fabrikanten van deze voertuigen waren Diamond T, International en Mack.

CARTOON OF THE MONTH

Modeltoons by Duane J. Pfister

Tot zover mijn opmerkingen/aanvullingen.

Met vriendelijke groet,

Martin Hoogerwerf

BRITSE PANTSERBRIGADES, van D-DAY tot VE-DAY (deel 10)

door JAN van der STEEN

29th ARMOURED BRIGADE (11th ARMOURED DIVISION)

De 11th Armoured Division werd reeds in maart 1941 geformeerd, maar kwam pas in juni 1944 in actie. In de tussentijd was de divisie herhaalde malen gereorganiseerd en vlak voor de invasie vond een grote instroom plaats van ervaren officieren, net terug uit Noord-Afrika. De nieuwe commandant werd Maj. Gen. "Pip" Roberts. De divisie arriveerde op 13 juni in Normandië.

Op 25 juni nam de divisie deel aan zijn eerste grote actie. Operatie "Epsom" was een poging om met het 8e Korps Caen vanuit westelijke richting te omsingelen. De divisie moest hierbij de Odon oversteken en de belangrijke heuvel 112 nemen. De divisie slaagde er ondanks zware verliezen in de heuvel te nemen, maar moest deze na felle Duitse tegenaanvallen weer prijs geven.

Op 18 juli werd de divisie opnieuw ingezet bij Operatie "Goodwood". De divisie vormde hierbij de spits van het 8e Korps, dat na een groot luchtbombardement door de Duitse linies ten oosten van Caen moest breken. Het bombardement had echter niet het gewenste effect en door de vertraagde opmars van de Guards en de Desert Rats liep de operatie op een fiasco uit. De terreinwinst was gering en de divisie had in twee dagen 115 tanks verloren (50% van de totale sterkte).

Na een kort herstel werd de divisie opnieuw ingezet bij Operatie "Bluecoat". Bij Caumont slaagt men er wel in het Duitse front te doorbreken en de divisie stootte door richting Vire.

Half augustus waren de Duitsers op de terugtocht en de divisie werd overgeheveld naar het 30e Korps, dat naar Falaise oprukte. Vanwege de geleden verliezen werden *2nd Northans Yeomanry* vervangen door de *15/19 Hussars*. Op 28 augustus stak de divisie bij Vernon de Seine over en na een nachtmars werd Amiens bereikt. De Duitse troepen werden hierdoor volledig verrast en generaal Eberbach, bevelhebber van het 7e Duitse leger, werd gevangen genomen.

Op 4 september rolden tanks van de divisie Antwerpen binnen en viel deze belangrijke stad met al zijn haven-installaties onbeschadigd in Geallieerde handen. De divisie had in zes dagen 340 mijl afgelegd en had dringend behoefte aan brandstof.

De Duitsers hadden zich inmiddels enigzinds hersteld en de divisie werd op 10 september overgeplaatst naar de omgeving Helchteren. Tijdens operatie "Market Garden" kreeg het 8e Korps waartoe de divisie behoorde de taak de rechter flank van het 30e Korps te dekken en in dit verband werden de *15/19 Hussars* tijdelijk aan de *101st Airborne Division* toegevoegd.

Terwijl 3 RTR de 3e Infanterie Divisie ondersteunde bij de oversteek van het Maas-Schelde kanaal trok de rest van de *29th Armoured Brigade* het kanaal over bij Neerpelt en stootte via Valkenswaard door richting Zuid-Willemsvaart. De Duitsers leverden hier slechts achterhoede gevechten en reeds op 21 september stak de divisie bij Asten en Helmond het kanaal over. De Duitse *107e Panzer Brigade* die hier een bedreiging vormde voor de corridor moest hierdoor terugtrekken. Op 25 september stootten enkele halftracks van deze brigade bij verrassing op eenheden van de divisie die zich in St. Antonis bevonden. Tijdens een kort vuurgevecht sneuvelen de Lt. Kol.'s Silvertop en Orr, de commandanten van 3 RTR en de 3e Mons.

Op 30 september werd de divisie in de Peel afgelost door de *7th US Armored Division* die het Duitse bruggehoofd ten westen van de Maas moest opruimen. De Amerikaanse aanval bleef echter voor Overloon steken. Tijdens de tweede poging dit bruggenhoofd op te ruimen (Operatie "Constellation") stak de divisie op 16 oktober het Peelkanaal over en rukte op richting Venray en IJsselstein. Er volgden zware gevechten bij Veulen, waar het offensief in de modder vastliep.

De aandacht was inmiddels verlegd naar het vrijmaken van de Scheldemond. Midden december vertrok de *29th Armoured brigade* richting België, terwijl de infanterie brigade achterbleef om de westelijke Maasoever tussen Roermond en Maaseik te verdedigen.

Alle Shermans behalve enkele Fireflies werden ingeleverd maar de brigade had slechts 13 Comets ontvangen toen men op 20 december in aller ijel naar de Ardennen moest afreizen. De Shermans werden zo goed en kwaad als het kon gevechtsklaar gemaakt en 48 uur later had de brigade posities ingenomen bij de Maasbruggen van Givet en Namen. Op Kerstdag 1944 kwam het tot schermutselingen met de voorhoede van de Duitse *2e Panzerdivision*. De Duitse aanval werd afgeslagen en de rest van de maand ondersteunde de brigade de Britse *6e Airborne divisie* bij de Geallieerde tegenaanval.

In de beginfase van operatie "Veritable" werd de divisie wegens de zeer slechte terreingesteldheid nog niet ingezet. Later, op 26 februari werd de divisie ingezet bij gevechten om het Hochwald. Er werd fel gevochten rond de plaatsen Udem en Sonsbeck. Op 9 maart keerde de divisie weer terug naar België en begon de uitgestelde reorganisatie met de nieuwe Comet tanks. Er bleken zich problemen voor te doen met de aandrijfwielen en men moest deze vervangen door uit Engeland overgevologen onderdelen.

Op 28 maart verliet de divisie België en ging op weg naar de Rijn. Deze werd een dag later bij Weser overgestoken. De divisie, nu weer onder het 8e Korps, nam daarna deel aan de opmars richting Osnabruck. Van een georganiseerde tegenstand was nu nauwelijks meer sprake, tot net voor Osnabruck. Hier, in het Teutoburgerwoud hield een groep Duitsers stand en het duurde twee dagen voor deze waren overmeesterd. Osnabruck zelf werd op 4 april bereikt. Hier werden de 17-pdr. AT batterijen en de vrijgekomen manschappen als infanterie ingezet. Een dag later stak de divisie de Weser over en even later maakte men voor het eerst kennis met de Nazi gruwelen toen eenheden van de divisie het concentratiekamp Bergen-Belsen bereikten.

Op 30 april stak de divisie de Elbe over en ging de opmars verder richting Lubeck. De stad werd op 2 mei bereikt en de divisie was daarmee de eerste Britse eenheid in de geschiedenis die aan de Oostzee stond.

Niet lang daarna was de oorlog voorbij en kon de balans worden opgemaakt. De divisie had in de hele campagne 280 tanks verbruikt, wat neerkomt op een verliespercentage van 250%! De zwaarste verliezen werden natuurlijk geleden in Normandië. 3 RTR bijvoorbeeld beschikte na Operatie Goodwood over nog slechts 9 van de oorspronkelijke 61 Shermans. In tegenstelling tot de Desert Rats leed de gevechtskracht van de 11e divisie hier niet onder en bleef de divisie goed presteren. Ingrijpende reorganisaties bleken dan ook niet nodig en "Pip" Roberts bleef de divisie tot het einde aanvoeren.

Bron:

- . NN, *Taurus Pursuant, A History of 11th Armoured Division*, BAOR 1945

Samenstelling en codenummers:

- . 40 11 Armoured Division HQ
- . 45 2nd Northamptonshire Yeomanry (Armd Recce Regt)
- . 15th/19th The King's Royal Hussars (vanaf 8.44)
- . 50 29th Armoured Brigade HQ
- . 51 23rd Hussars
- . 52 3rd Royal Tank Regiment
- . 53 2nd Fife and Forfar Yeomanry
- . 54 8th Bn The Rifle Brigade (Motor)

Uitrusting

De Armoured Brigade was uitgerust met Shermans, voornamelijk Sherman V en VC "Fireflies".

De Sabre squadrons van het Armoured Recce regiment bestonden uit vier Troops met elk drie Cromwells en een Challenger. Squadron HQ had drie Cromwells, waarvan twee met een 95mm howitzer en het Recce Squadron was uitgerust met Humber en Daimler Scouts cars.

De divisie werd in maart 1945 uitgerust met de nieuwe Comets.

Markeringen

Het divisie embleem was een zwarte stier met rode horens en hoeven op een gele rechthoek. Het codenummer was aangebracht op een rood vierkant.

Squadronsymbolen

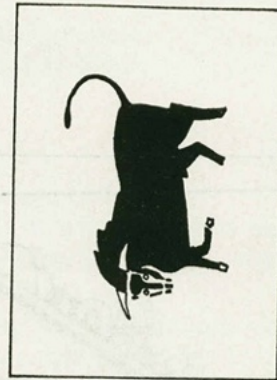
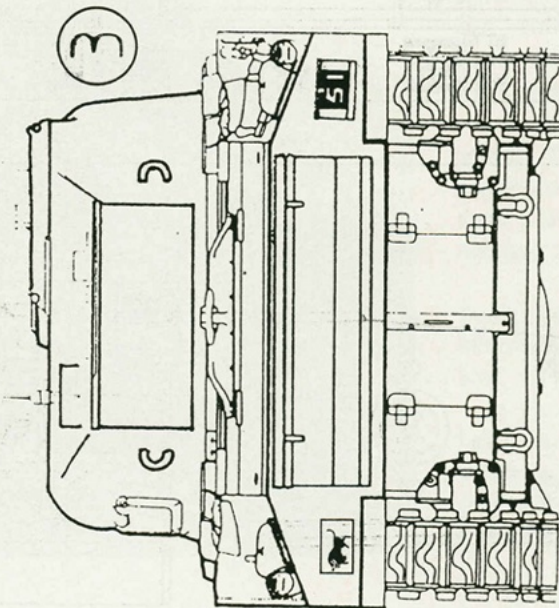
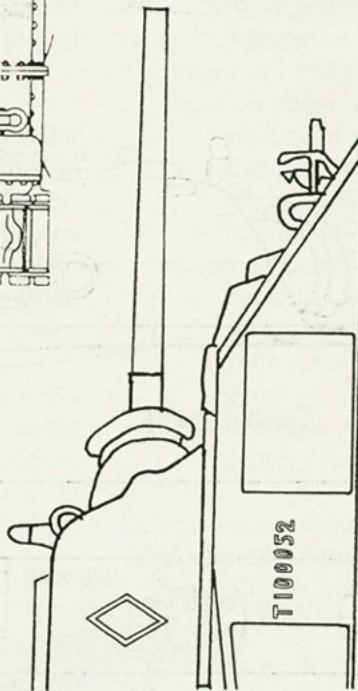
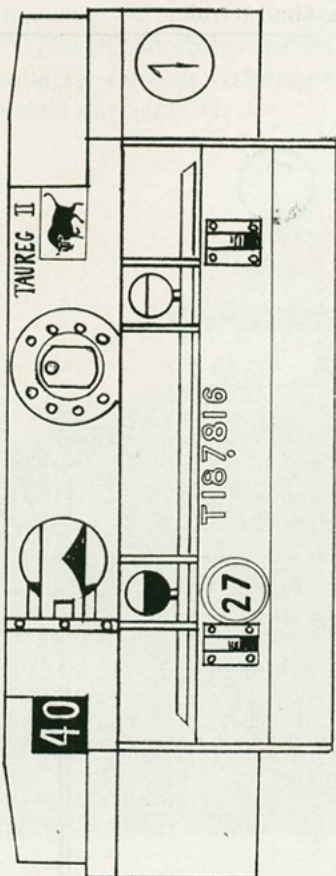
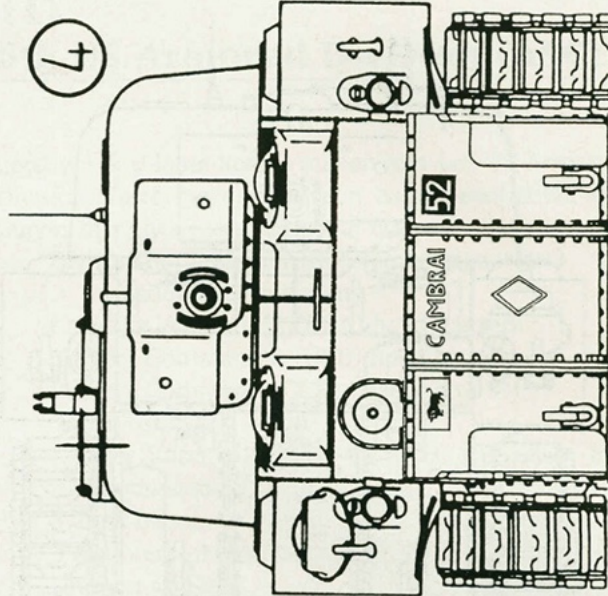
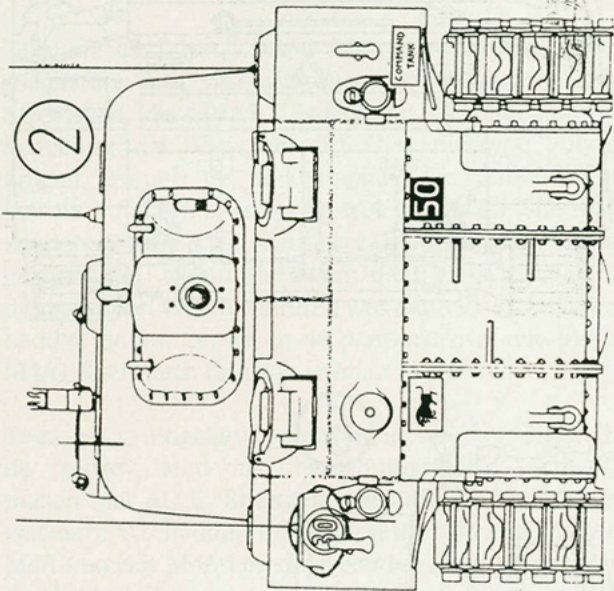
Deze waren van bescheiden formaat en aangebracht op de zijkant van de toren en op de voor en achterzijde van de romp.

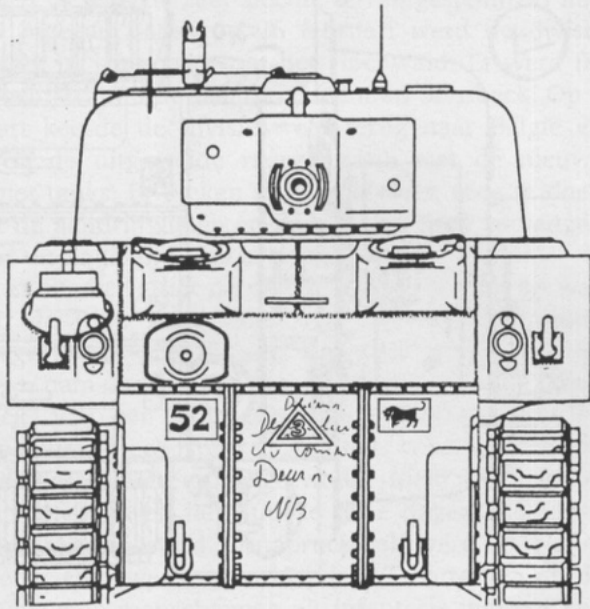
Namen

- . Divnl HQ tanks: o.a. Taurus (G.O.C. tank), Taurus II, Taureg II, Oliver.
- . 15th/19th Hussars: beginletter van squadron (Na augustus in onbruik geraakt)
- . 23th Hussars:
 - . Recce troop: Grind, Grumble, Grunt
 - . C' Sqn: plaatsnamen (City of Liverpool)
 - . 3rd RTR: met beginletter C (Cambrai, Connecticut, Columbia)
- . 2nd Fife and Forfar Yeomanry:
 - . Regtl HQ: St. George, St Andrew, St Patrick, St David
 - . 'A' Sqn: Sterrenbeelden
 - . 'B' Sqn: Renpaarden (Brown Jack, Why Worry)
 - . 'C' Sqn: Veldslagen

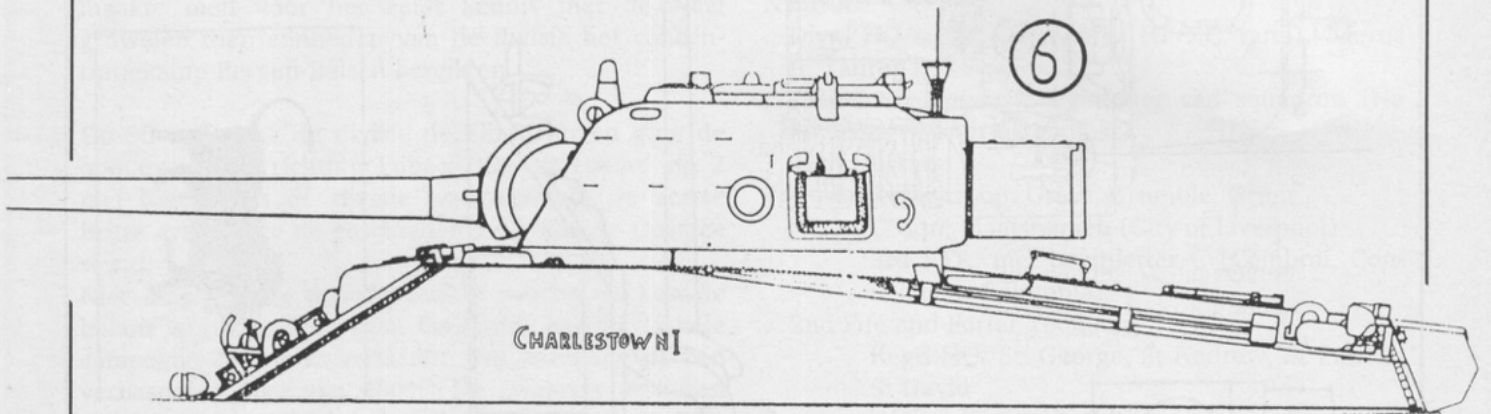
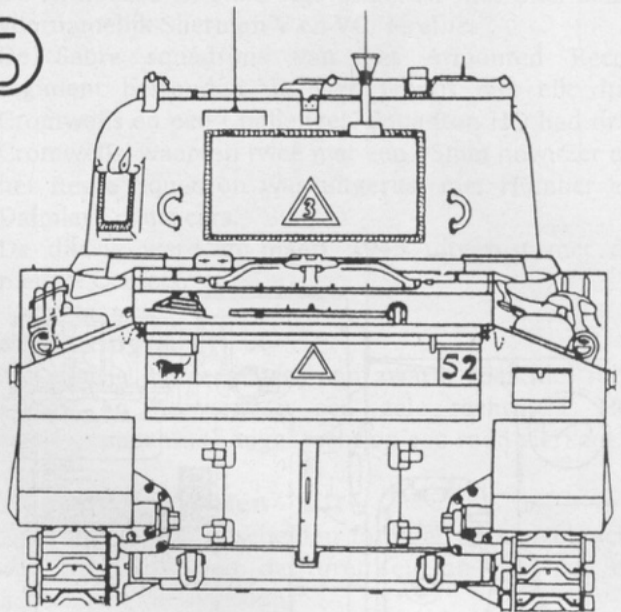
Tekeningen:

- 1 Cromwell, 11th Armoured division HQ, Operatie Epsom juni 1944.
- 2 Sherman I command, 29th Armd Bde HQ, Normandië 1944.
- 3 Sherman V, HQ Sqn 23rd Hussars, Normandië juni 1944.
- 4 Sherman V, Lt. Col. Silvertop, HQ Sqn 3 RTR, Antwerpen September 1944.
- 5 Sherman V en VC, 'A' Sqn 3 RTR, Deurne september 1944 (nb. codenummer in zwart op geel ipv wit op rood)
- 6 Sherman VC 'C' Sqn 3 RTR, Normandië 1944.
- 7 Comet, 2nd Fife & Forfar Yeomanry, Elbe april 1945.
- 8 Cromwell, 'C' Sqn 2nd Northans Yeomanry, Operatie "Goodwood" juli 1944.
- 9 Challenger 'A' Sqn 15/18 Hussars of 2nd Northans Yeomanry, Normandië.

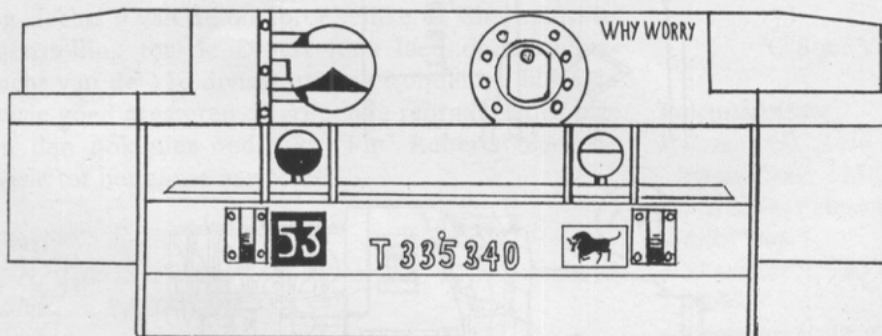

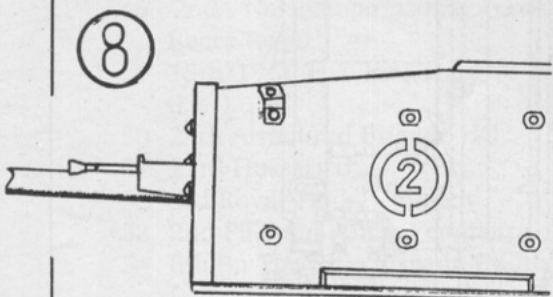
5

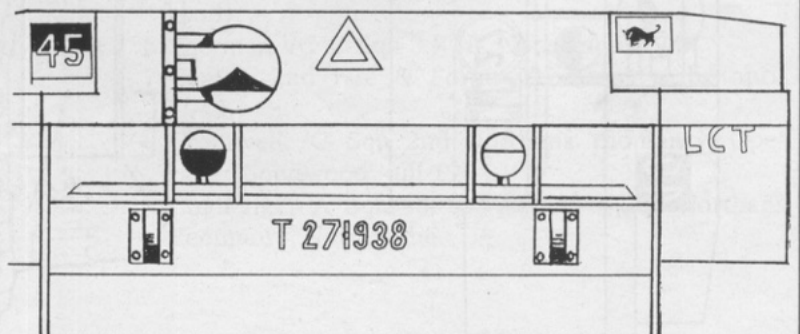
6

7

8

9

De SHERMANS van de Super Sixth (1)

Door J.Vink. 6th US Armored Division (ASC).

In aanvulling op mijn artikel over het ontstaan van de Sherman (zie DE TANK nrs 125 t/m 129) wil ik U iets vertellen over de Shermans van mijn divisie, de 6e Amerikaanse Pantserdivisie.

Toen we eind 1943, begin 1944 naar Engeland overstaken was de divisie uitgerust met het nieuwste type Sherman, de M4A3 75mm. Het lag namelijk in de bedoeling dat alle pantserdivisies dit type zouden krijgen, evenals de tankbataljons die samenwerkten met de infanteriedivisies. De M4 en M4A1 Shermans zouden dan naar de Marines gaan of naar de andere geallieerden. Natuurlijk kwam daar niets van terecht omdat er een vreselijk gebrek was aan tanks. Zodoende hadden de 1e, 2e, 3e en 4e pantserdivisie alle M4 en M4A1 Shermans. Controleer maar met foto's!

Toen we in Engeland aankwamen was het eerste dat de "ouwe" deed alle bemanningsleden vertrouwd maken met ALLE Sherman types die we konden verwachten. We hadden de hand gelegd op een M4, een M4A2 en een M4A4 en daar werden allen op getraind. En die training was zwaar en volledig. Toen we dan ook later andere Shermans kregen maakte dat voor onze boys niets uit. Ze kenden ze!

Onderstaande foto laat die M4 zien. Aan de code B55 ziet U dat het hier gaat om een extra Sherman in die compagnie. De anderen hadden respectievelijk B56 en B57. (De HQ-Shermans hadden B65, B66 en B67!). In die dagen werd de codering herhaald op de flanken. Vandaar die cijfers 55.

Eerst wil ik U laten kennis maken met een US Armored Division. Deze bestond uit een aantal eenheden, die samen zo'n divisie vormden. Dat waren:

- . Divisie hoofdkwartier (division headquarters)
 - . Headquarters company *
- . Combat Command A (CCA) headquarters *
- . Combat Command B (CCB) headquarters *
- . Reserve Command (CCR) headquarters
- . Signal company
- . Cavalry Recce squadron * ('recce' staat voor Reconnaissance = verkenning)
- . 3 Tank battalions * + **
- . 3 Armored infantry battalions
- . Division artillery
 - . Headquarters and HQ battery
 - . 3 Batteries **
- . Engineer battalion
- . Division trains
 - . Headquarters and HQ Company
 - . Ordnance maintenance battalion
 - . Medical battalion
 - . Military police
- . Attached Units:
 - . Tank destroyer battalion (603TD)
 - . AAA AW battalion (777AA) (AAA AW staat voor Anti Aircraft Artillery Automatic Weapons)
 - . 4 Truck companies, waarvan 1 een Gas-supply company (gas = benzine).

De met sterren gekenmerkte eenheden hadden lichte (M5A1 Stuart) of middelzware (M4 Sherman) tanks.

Die met één * hadden M5A1's, die met twee ** hadden M4's. Bovendien beschikten de tankbataljons over Shermans met een 105mm howitzer (6 stuks per tankbataljon). Dit was in overeenstemming met het voorschrift TO&E 17 van 20 september 1943. (TO&E staat voor *Tabel of Organisation and Equipment*).

Zoals gezegd hadden we allemaal M4A3's. Maar kort na 6 juni 1944 kwamen de verlieslijsten van het front. En reserve Shermans waren, nog steeds, een schaars artikel. Dus moesten we per divisie an-

derhalf bataljon Shermans afdragen aan Ordnance teneinde aan het front voldoende tanks te hebben. Een maand later kregen we weer tanks terug veel M4's en M4A1's. Ergo, we moesten met de helft M4A3's en de helft M4 en M4A1's ten strijde trekken.

De foto rechts toont een M4A3 tussen de 'hedgerows' nabij Brehal.

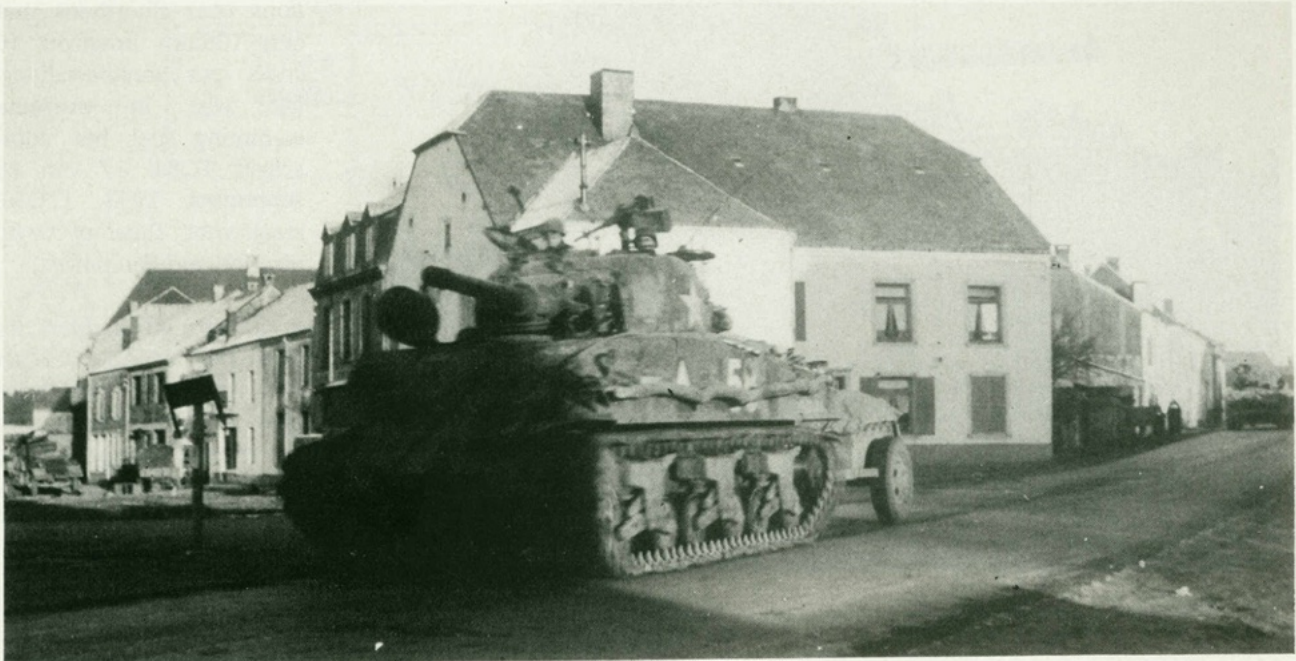
Naast de Shermans hadden de tankbataljons ook een compagnie M5A1 lichte Stuart tanks. Deze werden echter, op een enkele uitzondering na, uitsluitend gebruikt voor verkenningsopdrachten. Ook was in elke company een 105mm howitzer Sherman van het type M4A3 ingedeeld. De meeste commandanten van de tankbataljons hielden die echter in de HQ-company. Ze waren bedoeld om vuursteun te geven aan de tanks, maar onze commandanten vonden het logischer om ze alle drie bijeen te houden teneinde een geconcentreerd vuur te kunnen afgeven als de Armored Artillery met zijn M7's (105mm howitzers op Sherman tank-onderstellen) er (nog) niet was. Elke compagnie (er waren er drie in een tank-bataljon: Able, Baker en Charley) had er één, dus drie totaal. De foto hieronder laat zo'n "zware jongen" zien in een plaatsje nabij Bastogne, waar hij op weg is naar het belegerde stadje.

In de buurt van Pontorson, diverse mijlen ten zuidwesten van Avranches, ontmoetten we de eerste 'tellerminen', gelegd door de Krauts. Het werd direct gemeld aan onze CG (= "Commanding General"), major general Grow. Die liet ogenblikkelijk halt houden en vroeg onze engineers (genisten) van het 25e Armored Engineer Battalion om de voorste M4A3 Shermans te voorzien van 'Aunt Jemina's', de bekende grote schijven die aan de voorkant van de tank konden worden bevestigd. In de States zijn Aunt Jemina's zeer grote pannenkoeken, vandaar de naam! De engineers voerden die dingen in hun zware trucks met zich mee, meestal in 4-6-tonners. Tegen alle berichten in voldeden ze goed op de harde wegen en velden van Bretagne.

Maar dat was nog maar het begin. De volgende dag reed een battery van een Armored Artillery Battalion zonder enige bescherming van Scouts vlak achter de aanvalsspits. Dat vroeg om moeilijkheden. En die kregen ze ook: drie van onze M7B1 werden vernietigd en drie onbruikbaar geschoten, twaalf boys gedood en 24 verdwenen. De hele geschiedenis was "due to stupidity" (Patton: 'War as I knew it'). Die verdwenen boys meldden zich overigens de volgende dag weer bij onze trains. Ze waren POW geweest maar ontsnapt en teruggekomen. Ze wilden niets missen! Foto 1 op de volgende pagina toont een van de M7B1's van een andere battery.

Tot dusverre was de opmars, ondanks flinke tegenwerking van de Corps-bevelhebber, redelijk goed verlopen, dankzij het ingrijpen van "Georgie" Patton. Maar hoe verder we oprukten, hoe heftiger de tegenstand van de Krauts werd en hoe moeilijker we vooruit kwamen. We begonnen bange voorgevoelens te krijgen over de verdere strijd. En ja hoor, bij de nadering van het stadje Huelgoat ging het mis. De voorste tanks, behorende bij het 68th Tank battalion, reden pardoes in een hinderlaag. Toen de Krauts eindelijk waren ver-

jaagd telden we acht Shermans vernietigd (foto 2), zeven onbruikbaar en 26 boys omgekomen. Een hoge prijs! Maar we ging door (foto 3). En intussen legden de engineers bruggen aan over riviertjes. Maar dat was soms (foto 4).

Zo kwamen we bij Brest, dat zich niet overgaf en dus belegerd moest worden. En daar is een pantserdivisie nu eenmaal niet voor geschikt. Dus trokken we zes weken later het Derde Leger van Patton achterna In die tussentijd waren we tijdelijk onder een ander Corps bezig geweest de geheel openliggende flank van Patton te beveiligen. Maar dat betekende voor ons wel een frontlengte van 460 mijl! En dat betekent, als U het voorzichtig uitrekent, elke 65 meter één man, elke 5 km één Sherman en elke 7 km een Stuart lichte tank.

Niet veel voor een verdediging, zoals U begrijpt.

Maar op 13 september gingen we op weg naar Troyes, waar Patton zat, en op 15 september waren we er al. We moesten, vertelde Patton, contact maken met het 7e Leger, dat vanuit het zuiden kwam. Ze waren in het Rivièregebied gestart en na een moeizame tocht eindelijk binnen handbereik gekomen. Op 17 september slaagde een patrouille van het 86th Recce Squadron er in om een patrouille van het 7e Leger een hand te geven, om 16.00 precies, in het plaatsje Autun, vlak bij Saulieu (foto 5).

Inmiddels hadden we onze voertuigen verzameld om ze wat op te kalefateren. Zie foto 6. Maar, wat denkt U? Niks kalefateren. Patton gaf Grow opdracht om verder te gaan!

Wordt vervolgd.

1

Foto 1: de M7B1 De achterkant is in een kuil gereden om door de hogere elevatie verder te kunnen schieten

Foto 2: een in het plaatsje Huelgoat vernietigde Sherman tank.

Volgende pagima:

Foto 3: een Sherman tank passeert in volle vaart een uitgeschakeld Duits 88 mm kanon.

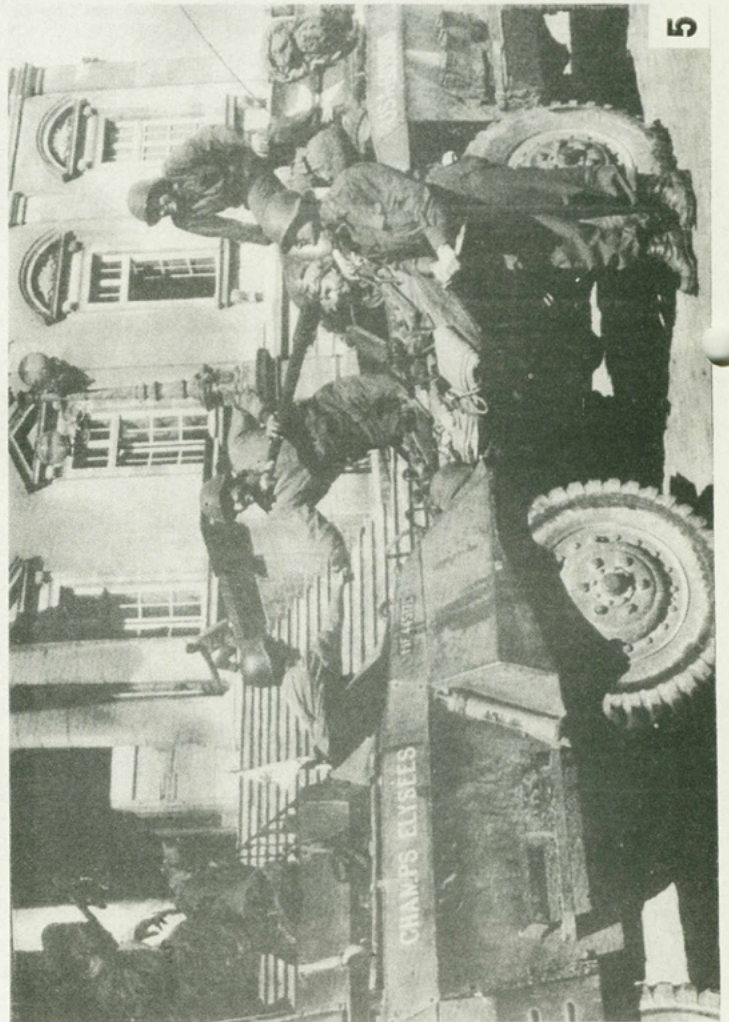
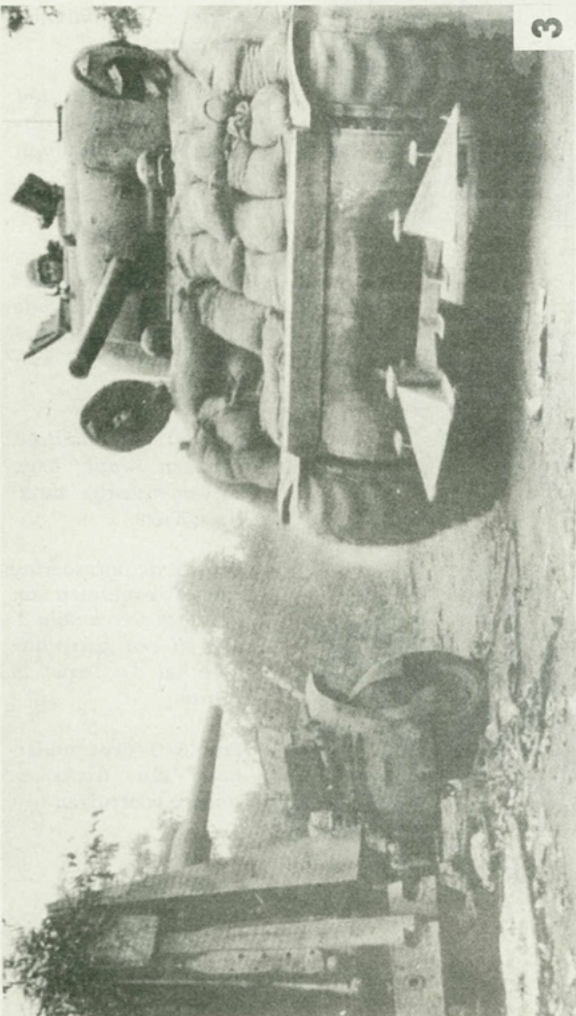
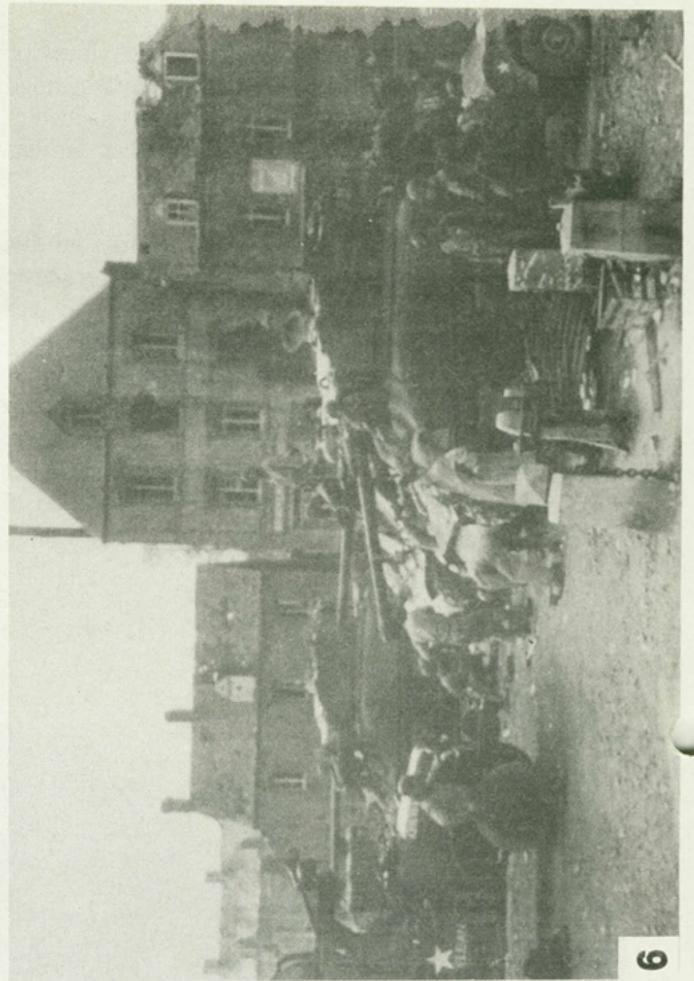
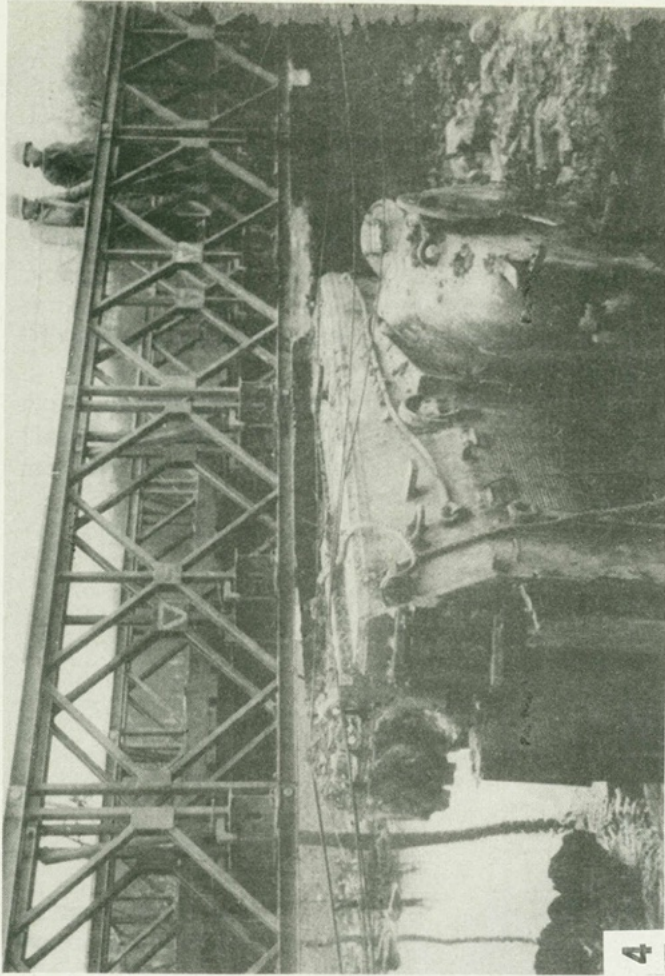
Foto 4: het resultaat van een smalle brug en een haastige tankchauffeur?

Foto 5: de ontmoeting tussen de mannen van het 86th Recce Squadron en een patrouille van het 7e Leger in Autun.

Foto 6: Troyes, onderhoud aan tanks en andere voertuigen.

2

SCALE - LINE

HOBBY & MODELBOUW

KWELKADE 53 4001 RL TIEL TEL. / FAX 0344 631162

**OP 1 MAART OPENEN WIJ IN TIEL ONZE
HOBBY & MODELBOUWWINKEL**

**ONZE OPENINGSTIJDEN ZIJN VAN: MAANDAG VAN 1.00 UUR TOT 17.00 UUR
WOENSDAG T.M. VRIJDAG VAN 10.00 UUR TOT 12.00 UUR EN VAN 1.00 UUR TOT 17.00 UUR.
ZATERDAG VAN 9.00 UUR TOT 17.00 UUR.
WIJ HEBBEN 2 KOOPAVONDEN OP DONDERDAG VAN 18.00 UUR TOT 21.00 UUR,
EN OP VRIJDAG VAN 18.00 UUR TOT 20.00 UUR.
DINSDAG ZIJN WIJ DE GEHELE DAG GESLOTEN**

**ONZE WINKEL IS GEVESTIGD IN HET WINKELCENTRUM
"KWELKADE".**

**OM HIER TE KOMEN NEEMT U OP SNELWEG A15 DE AFSLAG TIEL WEST,
BIJ DE STOPLICHTEN RECHTDOOR,
4DE ROTONDE RECHTS AF,
1STE STRAAT NAAR LINKS EN U KOMT DAN RECHT TEGEN OVER HET WINKELCENTRUM UIT.**

ROND HET WINKELCENTRUM IS EEN GROOT PARKEERTERRAIN ZONDER PARKEERMETERS.

**OM U ZO GOED MOGELIJK VAN DIENST TE KUNNEN ZIJN ZULLEN WIJ PROBEREN OM ZOVEEL
MOGELIJK MERKEN IN ONS ASSORTIMENT OP TE NEMEN.**

**NAAST ALLE MERKEN KUNT U OOK REGELMATIG ONZE NIEUWE SCALE - LINE MODELLEN ZIEN
DIE WIJ ZELF PRODUCEREN.**

**ZIT UW MERK NIET IN ONS ASSORTIMENT VRAAG HIER DAN NAAR ZODAT WIJ KUNNEN PROBEREN
U ALSNOG VAN DIENST TE ZIJN.**

**OOK KUNT U MET AL UW VRAGEN OVER MODELBOUW EN SCHILDERTECHNIEKEN BIJ ONS
TERECHT,
TEVENS ZULLEN WIJ DIT JAAR NOG EEN AANTAL DEMONSTRATIEDAGEN HOUDEN MET TELKENS
EEN ANDER ONDERWERP.**

**WIJ ZULLEN U OVER DEZE DAGEN EN DE NIEUWE PRODUKTEN OP DE HOOGTE HOUDEN DOOR
MIDDEL VAN ADVERTENTIES IN DIT BLAD.**

TOT ZIENS IN TIEL

NIEUWE LEDEN

R.E. van BEILEN, [REDACTED]; E.L.C. de BRABANDER, [REDACTED]
[REDACTED]; F.G.A. FIORI, [REDACTED]
R.W.R. SICCAMI, [REDACTED]; N. TAK, [REDACTED]
[REDACTED]; C.E. van TURENHOUT, [REDACTED] (jeugdlid); M.E.
VERHAAF, [REDACTED]; I. WILDEKAMP, [REDACTED]

Welkom bij TWENOT!

NB: Ledenlijsten zijn op aanvraag verkrijgbaar. Stuur een kaartje naar Kees Blijleven, [REDACTED]
[REDACTED] De lijst wordt dan met de eerst volgende TANK toegestuurd.

Het LUCHTMOBIEL SPECIAAL VOERTUIG van de Koninklijke Landmacht

De regelmatige bezoekers van de Open Dagen van de Koninklijke Landmacht hadden hem al een paar maal en ook in verschillende uitvoeringen gezien, maar in de komende maand rollen de eerste zestig exemplaren binnen bij de 11e Luchtmobiele Brigade in Schaarsbergen. We hebben het nu over het nieuwe Luchtmobiel Speciaal Voertuig, ofwel de badkuip op wielen ofwel de Playmobiel ofwel het *Véhicule Légère Aeromobile* van de Franse firma Lohr.

De KL krijgt 180 van deze voertuigen: 133 met huif, de zogeheten versie voor algemene diensten, en 47 zonder huif. Van de eerste variant krijgt de Luchtmobiele Brigade er 112; daarnaast ontvangt ze 36 stuks met antitankbewapening en negen voor gewondentransport. De Tactische helikoptergroep van de luchtmacht ontvangt twaalf exemplaren. De overige voertuigen dienen voor opleiding of belanden in de algemene reserve. Over de aanschaf van nog eens 28 LSV'en voor het vervoer van gewonden wordt nog onderhandeld.

Ook voor het LSV geldt dat hij prima kan voldoen als hij wordt gebruikt waarvoor hij is bedoeld. Het is een terreinvoertuig en daar komt hij dan ook het beste tot zijn recht. Er kan van alles mee worden vervoerd: voorraden, wapensystemen, gewonden en verbindingsmiddelen. Ook kan het worden gebruikt als trekkend voertuig voor de 120 mm mortieren en ten behoeve van verkenningstaken. De lichtmetalen wielen zijn voorzien van 'runflat' banden, waardoor het voertuig ook met lekke banden zeker nog vijftig kilometer kan rijden.

Nadelen zijn o.m. het geringe zitcomfort voor de inzittenden en het ontbreken van een kreukelzone; geen overbodige luxe voor een terreinvoertuig dat best eens in een kuil terecht kan komen. De maximum snelheid van 70 km/uur is hoog genoeg in terrein, maar matig voor op de openbare weg.

Een nadeel van het antitankvoertuig is dat het middenop geplaatste opbergrek de toegang tot de motorruimte volledig blokkeert. Ook voor eenvoudige

handelingen zoals het controleren van het oliepeil moet het rek volledig worden gedemonteerd; een klus waar je al gauw een minuut of twintig mee bezig bent. Voorts ontbreekt bij alle voertuigen een mitrailleursteun op de bijrijdersplaats.

De Nederlandse voertuigen worden in licentie gebouwd door SP Aerospace and Vehicle Systems in Geldrop. Ze kosten ongeveer f 100.000,- per stuk!

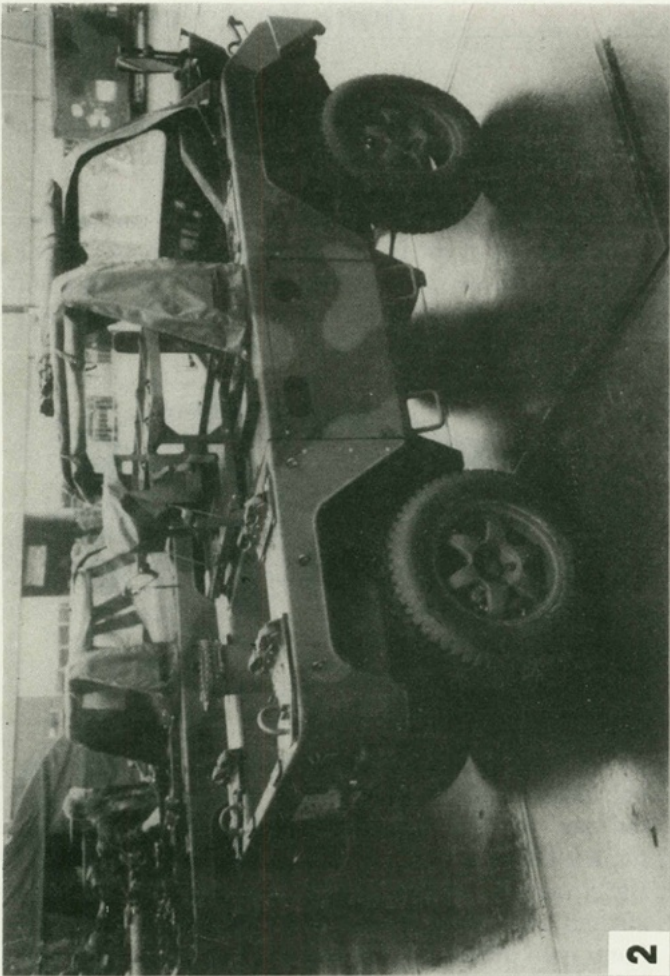
De foto's 1 en 2 tonen het antitankvoertuig met en zonder TOW installatie, foto 3 en 4 de versie voor gewondentransport.

Bron: De Legerkoerier, januari 1999;
Armex, september 1997

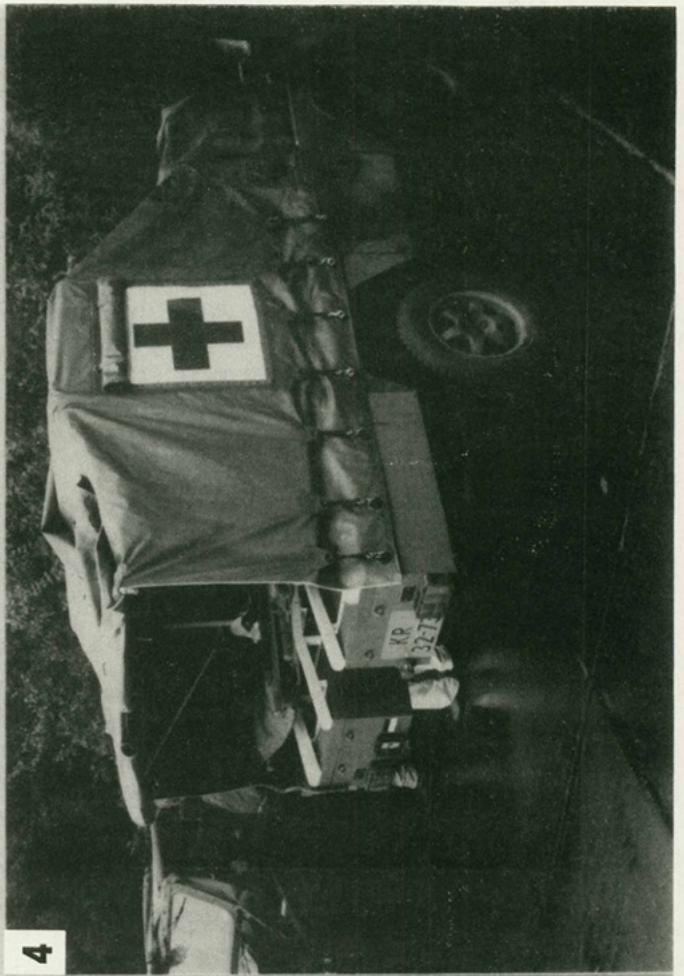
Technische gegevens:

Het LSV:

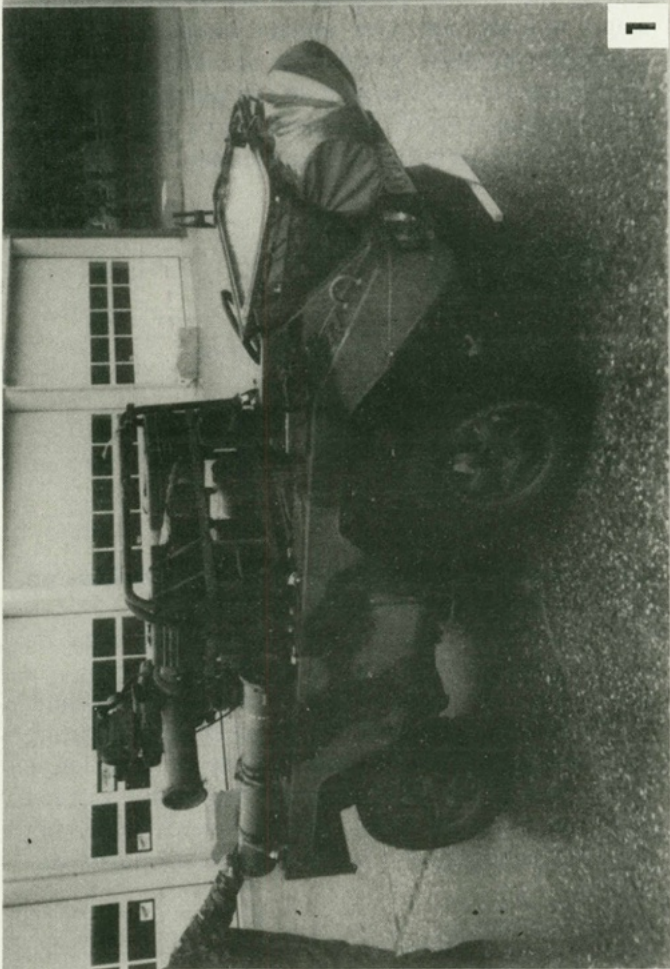
- bestaat uit een buizenframe met kunststof beplating en is grotendeels voorzien van civiele componenten;
- heeft een Peugeot 71 pk dieselmotor en een ZF automatische versnellingsbak
- heeft geen reservewiel, maar is voorzien van een 'runflat' systeem;
- kan op relatief eenvoudige wijze in 'underslung' onder een helikopter worden vervoerd;
- weegt in onbeladen toestand minder dan 1400 kilo en is onder een Cougar te beladen tot maximaal 1915 kilo;
- heeft een maximum snelheid van 70 km/uur, een actieradius van minimaal 400 kilometer en kan hellingen beklimmen tot 60%;
- is 3,37 m lang, 1,81 m breed en met opgeklapte voorruit en rolbar 1,78 meter hoog.

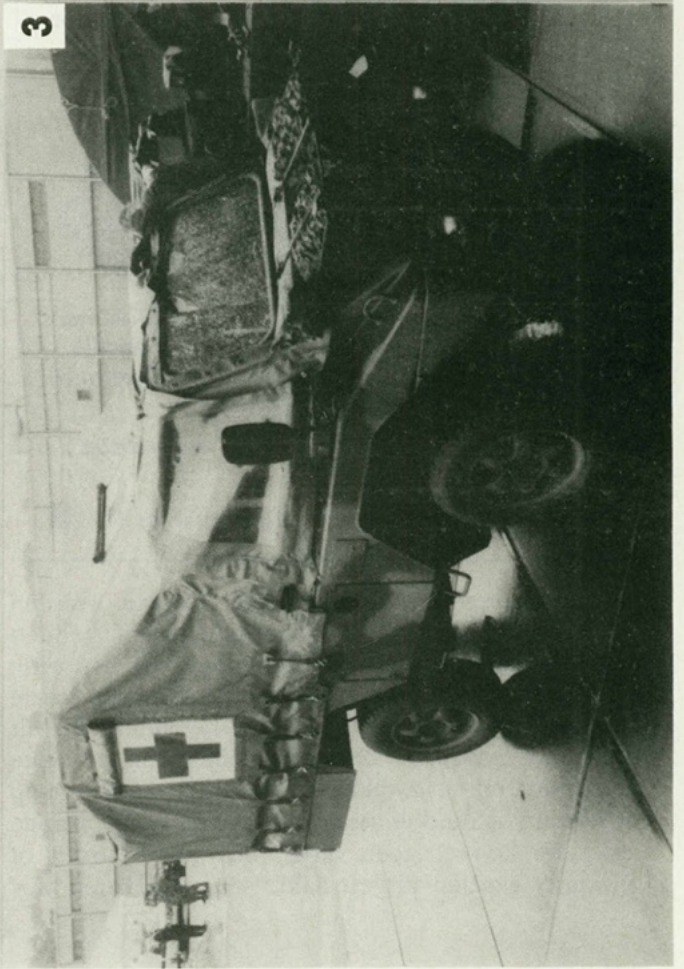
1 2

3 4

1 2

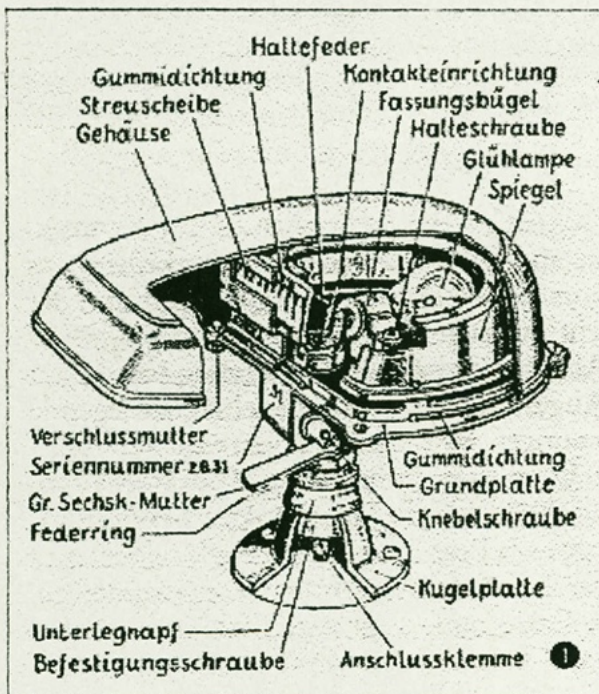
3 4

Na de verenigingsbijeenkomst van 26 september j.l. wil ik voor een van onze jeugdleden even iets recht zetten en verduidelijken, wat wellicht voor de andere leden ook interessant is. Aanleiding was dat hij van het model van zijn Volkswagen Kübel het achteruitrijlicht kwijt was en er een rechthoekig plaatje voor in de plaats had gezet, met als camouflage een stukje canvas er over.

Algemeen

Nu, dat rechthoekje is een deel van het Duitse verlichtingssysteem voor nachtelijk transport. Het systeem bestond uit twee delen, een schijnwerper aan de voorzijde van het voertuig en een speciaal achterlicht aan de achterzijde.

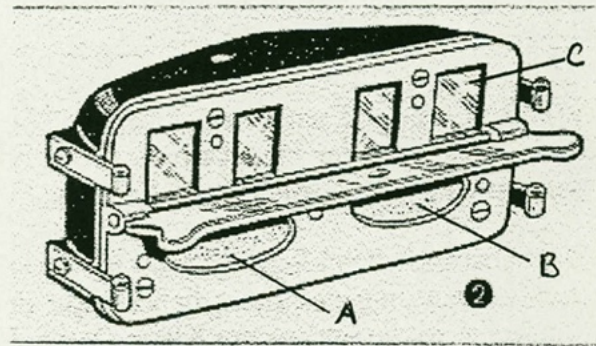
De helmvormige 'Tarnscheinwerfer' aan de voorkant was een typerend onderdeel op Duitse voertuigen. Hij moest de rijweg verlichten, maar het licht mocht niet vanuit de lucht of op de grond gezien kunnen worden.

Proefnemingen waarbij normale lampen werden voorzien van een plaat met daarin een sleuf, hadden niet tot bevredigende resultaten geleid. De bedoelde uitlichting van de weg verkreeg men door een ronde elliptisch gevormde reflector, die het felle licht uit het midden van de 35 watt gloeilamp in de verte uitstraalde en het zwakkere licht uit de randzone op de kortere afstand uitstraalde. Door de helmvormige afdekkap kon er geen direct licht naar boven of zijwaarts worden uitgestraald. Zelfs van voren was

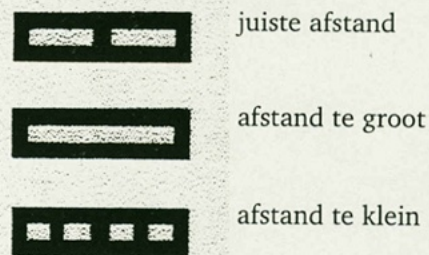
de schijnwerper pas op 50 meter afstand waar te nemen, maar dan wel liggend op de grond.

Het 'Abstandsrücklicht' is een combinatie van achterlicht (A), remlicht (B) en afstandslichten (C). Door middel van de beweegbare klep in het midden konden de afstandslichten of het achterlicht en het remlicht desgewenst worden afgedekt.

De werking berust op de werking van het menselijk oog, dat meerdere naast elkaar geplaatste lichtpunten pas op een bepaalde afstand als losse lichtpunten herkent.

De bovenste rechthoekige lichten ziet men op een afstand van bijvoorbeeld 100 meter als één licht. Komt men dichterbij dan worden het op een afstand van 35 meter twee lichtvelden. En op 25 meter afstand worden het vier enkele lampen, die dan duidelijk van elkaar gescheiden zijn waar te nemen. De bestuurder kan hiermee de afstand tot zijn voorganger bepalen en bij colonnerijden de gebruikelijke afstand van 25 tot 35 meter aanhouden.

Opbouw en toepassing (volgens bedrijfs- en toepassingsvoorschriften uit 1939)

Het Nachtmars Apparaat was ontwikkeld door de onderzoekafdeling voor Heeresmotorisering te Wunsdorf, in samenwerking met Nova-Technik GmbH in München. Het was bedoeld als verlichting voor voertuigen die 's nachts alleen of in colonne reden, zonder dat lucht- of grondverkenning van het voertuig mogelijk was. Verder werd door het afstandsachterlicht het colonnerijden bij nacht verbeterd.

Het Kfz. Nachtmarchgerät bestaat uit de volgende delen:

1. de *Tarnscheinwerfer*, die links voor aan het voertuig is bevestigd en die de weg over een afstand van ongeveer 30 tot 40 meter ver en met een breedte van 25 meter verlicht.
2. het *Abstandsrücklicht (NOTEK)*, dat op de plaats komt van het normale achter-/remlicht.
3. de *Stufenschalter* (stappenschakelaar), die 1. en 2. in- en uitschakelt en voorts de lichtsterkte van de *Tarnscheinwerfer* regelt.

De lichtsterkte was in meerdere standen regelbaar:

- stand 0: uitgeschakeld
- stand H: alleen het achterlicht ingeschakeld. Werd toegepast bij colonne rijden, indien vanwege vijandelijke waarneming zonder *Tarnscheinwerfer* gereden moest worden, of wanneer alleen het voorste voertuig met de *Tarnscheinwerfer* reed. Verkenning uit de lucht niet mogelijk, op de grond tot 300 meter mogelijk.
- stand V1: *Tarnscheinwerfer* op de laagste sterkte ingeschakeld, achterlicht aan. Toepassing bij diep donkere nachten of in de nabijheid van vijandelijke eenheden. Waarneming mogelijk tot 500 meter.

· stand V2: halve lichtsterkte, achterlicht aan. Toepassing in de nabijheid en achter het front. Waarneming mogelijk tot 800 meter.

· stand V3: volle lichtsterkte, achterlicht aan. Toepassing in vrede-stijd, bij verduisterings-oefeningen en bij het in vrede-stijd rijden op openbare wegen.

Omdat de *Tarnscheinwerfer* de breedte van het voertuig niet zichtbaar maakte moesten van de koplampen de stadslichten branden of de positie-lampen ingeschakeld zijn. In geen geval mocht er met groot of schijnwerperlicht gereden worden.

Er bestaan foto's van voertuigen die zowel het standaard achterlicht als het *NOTEK* achterlicht voeren.

Bron:

- Lastkraftwagen der Wehrmacht
- Focus on Armour, Camouflage and Markings
- No 1 Germany North Africa.

Met vriendelijke groet,

Bert Koopman

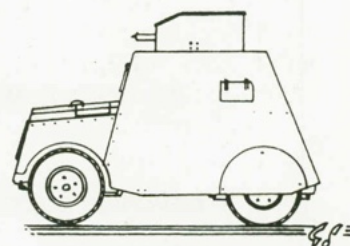
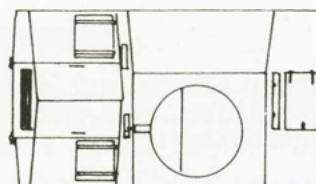
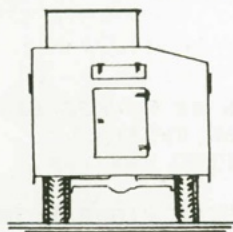
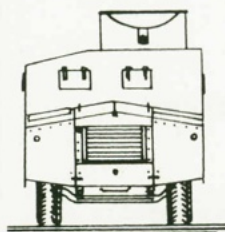

STICHTING MILITAIR ERFGOED

In een artikel in het decembernummer van ARMEX, het blad van de Vereniging Ons Leger, stond de oprichting vermeld van de **Stichting Militair Erfgoed**. Deze stichting zal zich, eventueel in samenwerking met andere stichtingen, gaan toeleveren op het organiseren van militaire themareizen. Verder wil de stichting een blad gaan uitgeven op het gebied van fortificaties en is zij van plan jaarlijks beurzen te organiseren als een ontmoetingsplaats voor mensen die geïnteresseerd zijn in verdedigingswerken en aanverwante militaire objecten.

Voor 1999 staan één of meerdere reizen naar de Ostwall op stapel. Verder wordt een reis gepland naar de Atlantikwall in Denemarken en naar objecten in Duitsland, die betrekking hebben op WO2 en de DDR periode.

Belangstellenden kunnen contact opnemen met René Roede (redacted), Martin Hietbrink (redacted) of Anne Visser (redacted).

1:76 scale
Standard Beaverette Mk III

DE LANCIER MODELBOUW

Herenstraat 74
2802 KJ GOUDA
HOLLAND
Telefoon: 0182-528185
Fax: 0182-584290

Specialists in military
models, books and
figures

*****GROTE WINTERUITVERKOOP*****

WEGENS ENORM SUCCES GEPROLONGEERD

WIJ HALEN DE BEZEM DOOR DE VOORRAAD OM RUIMTE TE MAKEN
VOOR NIEUWE MODELLEN!

KORTING 40%

WANNEER!!!!

BIJ VERSCHIJNING VAN DEZE ADVERTENTIE TOT EN MET 14 FEBRUARI
PROFITEERT U VAN HOGE KORTINGEN OP DE WINKELVOORRAAD

****DRAGON SUPERAANBIEDING****

De volgende Dragon 1/35 modellen gaan uit de collectie en
worden door de importeur met hoge kortingen opgeruimd!

3516	M1A1 ABRAHAMS met mijnenploeg	f	35,00
3528	Israëli M50 Super Sherman.....	f	35,00
3529	M51 Isherman.....	f	35,00
3530	United Nations BTR-70.....	f	35,00
9024	British Valentine Mk. III.....	f	35,00
9041	PzBeobWg. V Ausf. G 'BeoPanther'.....	f	35,00
9044	DAK PzKpfw IV Ausf. F-1.....	f	35,00
6009	Stug. III Ausf. C/D.....	f	35,00
1602	Sturmbannführer Ardennes 1944 (120mm).....	f	15,00
1607	U.S. Navy Seal Vietnam War.....	f	15,00
1608	Hermann Göring Division Signaler (120mm).....	f	15,00
1609	German Tank Ace Normandy 1944 (120mm).....	f	15,00
1615	German Cavalry Division 'Florian Geyer'.....	f	25,00

****SPELREGELS****

DE OPRUIMING GELDT ALLEEN BIJ AANKOOP IN DE WINKEL BIJ KONTANTE
BETALING, DUS OOK PINNEN EN CHIPPEN.
OP BOEKEN GENIET U EEN KORTING VAN 20%

- CONCORD BOEKEN, 1/72 MODELLEN EN HISTORISCHE FIGUREN 50% KORTING -

OPENINGSTIJDEN: WOENSDAG T/M ZATERDAG VAN 10.00 TOT 17.00

****DONDERDAG KOOPAVOND****